

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LIX

Sausis — January 25, 1974

Nr. 7

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BRITŲ VARGAI

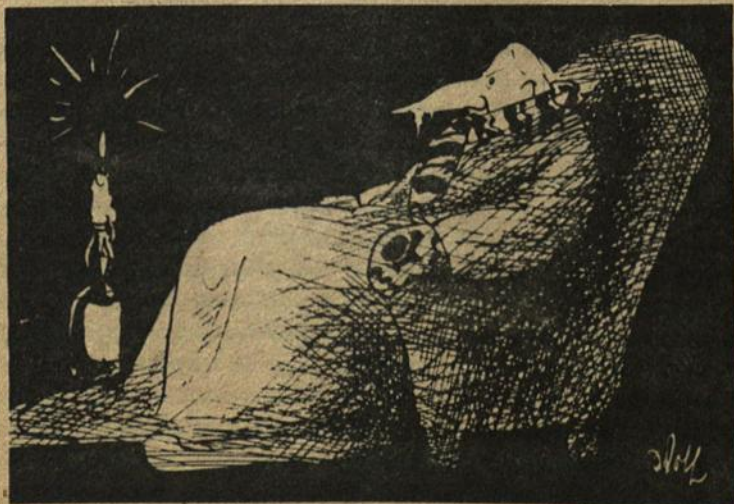
Jų kraštui vis daugiau atsiliekant

Kartais mus apimanti baimė dėl JAV ateities nėra visai be pagrindo. Prieš akis jau turime Didžiosios Britanijos pavyzdį, milžiniškos imperijos, kuri dar neseniai valdė visų jūrų bangas, kurios teritorijose niekad ne-nusileisdavo saulė. Ne dėl priešų veiklos, bet grynai savo noru šiandien ji yra taip nusigynusi, kad priimta į Vakarų Europos ūkinę bendruomenę varžosi su Pietų Italija dėl pašalpos atsilikusioms tos bendruomenės dalims.

Jei Londone saulei nusi-leidus paskambini Krašto Apsaugos Ministerijai, iš būdinčio karininko gauni tokį atsakymą: 'We are on our last candle' ir už tat prašome paskambinti rytoj. Žvakės naudojamos apšvietimui, nes elektros tiekimas yra labai suvaržytas. Ne tik tai, bet ir pramonė dirba tik tris dienas į savaitę. Ne dėl naftos trūkumo, bet daugiau dėl savo angliakasių laikysenos. (Iš 174 D. Britanijos elektros jėgainių 120 dar varomos anglimi). Angliakasiai nesutinka dirbti viršvalandžių ir iš viso padidinti savo darbo našumo iki jiems nebus pakeltas atlyginimas, nors anglų kasyklos D. Britanijoje yra suvalstybtos. Vyriausybė atsisako nusileisti angliakasių reikalavimams, nes žymus jų atlyginimo pakėlimas duotų naujo akstino infliacijai ir pabrangintų pramonės gaminių kainas, sustabdydamas jų eksportą.

Palyginimui reikia pastebėti, kad D. Britanijos angliakasis uždirba mažiau už savo kolegą vokiečių. Tas savaitei uždirba apie 220 markių, britas 170. Tačiau pirmojo darbo našumas yra didesnis, o be to iš viso atlyginimai yra mažesni D. Britanijoje. Vidutinis uždėbis už darbo valandą Vokietijoje siekia 7,55 markių, o Britanijoje 5,80. Tačiau ir toks uždėbis yra didesnis už Prancūzijos ir Italijos darbininkų, kurie Europoje yra mažiausiai atlyginami.

Kartu pravartu atsiminti, kad maistas D. Britanijoje kol kas yra žymiai pigesnis negu Bendrosios Rinkos valstybėse. Už tat negali sakyti, kad darbininkai D. Britanijoje būtų daugiau skriaudžiami ir gali suprasti vyriausybės nusistatymą, kad didesnis atlyginimo pakėlimas dabar yra neįmanomas. Vyriausybė faktinai sutiko angliakasiams pakelti atlyginimą net 16,5%, tačiau unijos dar reikalauja mokėti už 'waiting time' t.y. laiką nusiprausimui ir persirengimui, kad reikią 60 minučių.

Britų premjeras Heath baigia sušalti...

VYTAUTAS MĖŠKAUSKAS

Kova dėl didesnio atlyginimo ir geresnio darbo sąlygų Britanijoje prasidėjo prieš porą šimtų metų. Jau 1786 metais t.y. dar prieš Prancūzų revoliuciją knygišiai pradėjo pirmą streiką, kuris pasibaigė streiko vadų pakorimu ar ištėmimu į Australiją. Ne kitur, o D. Britanijoje buvo išrasta klasių kovos sąvoka. Marksas ir Engelsas savo komunizmo teoriją sukūrė kaip tik išėdami iš anglų darbininkų gyvenimo sąlygų. Ilgainiui darbininkai ten sukūrė ne tik stiprias darbo unijas, bet ir 1906 metais politinę Darbo Partiją, kuri varžosi su konservatoriais dėl valdžios.

D. Britanijoje šiandien yra 466 unijos, kurios dažnai kovoja tarp savęs. Jas jungianti organizacija Trades Union Congress (TUC) neturi daug galios. Su unijų vadais susikalbėti sunku ne tik dabar valdantiems konservatoriams, bet ir darbiečių vyriausybei. Didžiausias priekaištas, kurį dabar opozicijos vadas H. Wilson primeta dabartiniam premjerui Heath yra tas, kad jis savo nenuolaidumu tik padeda unijose išgalėti radikalus, tačiau patys darbiečiai su nuolaidom unijų vadų kaprizams neatkūtinio krašto ūkio.

Aplamai imant, D. Britanijos ūkinė situacija, jei ne ta dabartinė 'klasių kova', neturėtų būti bloga. Iš 20 didžiausių Europos bendrovių 6 yra britų, jų tarpe chemijos koncernas ICI bei naftos milžinas BP.

Tiesa, jų pramonės mašinų, aplamai imant, yra se-

nesnės negu kitų Vakarų Europos kraštų, bet su trupučiu daugiau entuziazmo ir geresniu susiklausymu nebūtų sunku neatsilikti nuo kitų. Dabar britų įmonės mieliau investuoja kitose Europos valstybėse negu pas save. 1972 metais jos ten investavo išpūdingą 200 milijonų britų svarų sumą.

Šiek tiek vilties duoda faktas, kad britai nuo seno yra apsipratę su nuosmūkiu ir laukia galo, kuris vis dar dėsia ateiti. Taip jau 1849 metais britų premjeras Disraelis dejavo: 'Mūsų pramonės, prekybos ir žemės ūkio padėtis yra beviltiška'.

Nepaisant to, D. Britanijoje dar dabar 300,000 vyrų dirba kaip namų tarnai, šoferiai ir daržininkai t.y. yra profesijose, kurios pasidarė labai retos kituose pramoninguose kraštuose. D. Britanijos turtingieji užsieniuose dar turi beveik 40 milijonų dolerių kapitalą t.y. daugiau negu kurio nors kito krašto, išskyrus JAV, turtinguosius. Tai kalba už tai kad, rasit, D. Britanijai reikalingos tik platesnės socialinės reformos, kurios paskatintų ir darbininkus galvoti ne tik apie savo išskirtinius klasių interesus, bet ir bendrą tautos būklę. Iš kitos pusės, darbiečių suvalstybtos įmonės neirodė, kad jos našiau dirba. Dabar jau būkštaujama, kad darbininkai, paragavę 3 darbo dienų savaitės, ją panorės įamžinti ir energijos krizei praėjus... Nenuostabu, kad tokie būklės susidarius kai kurie britų laikraščiai, kaip 'Spectator' bei 'Mirror', pradėjo gvildinti karinio perversmo mintį.

LAIMINGIEJI DIRVOS SKAITYTOJAI

Vykdamas kasmetinį dovanų paskirstymą Dirvos rėmėjams, kurie atsiliepdami į praėjo rudens Vilties Draugijos ir Dirvos prašymą atsiuntė auką, sausio 13 d. Dirvos patalpose susirinkę Vilties draugijos valdybos vicepir. Paulius Mitas, Vilties draugijos valdybos išd. sekretorius Stasys Lazdinis, Dirvos sąskaitybos vedėjas Jonas Kazlauskas ir Dirvos redaktoriai Vytautas Gedgaudas ir Aleksas Laikūnas, paskirstė burtų keliu dovanas, kurias laimėjo:

• Viena savaitė atostogų 2 asmenims Tabor Farm vasarvietėje. Dovanojo inž.

Valdas Adamkus. Laimėjo dr. Stepas ir dr. Giedrė Matas, Independence, Ohio.

• Viena savaitė atostogų 1 asmeniui p. Karaičių vasarvietėje, Union Pier, Mich. Dovanojo A. Karaitis. Laimėjo K. Virbickas, Philadelphia, Pa.

• Viena savaitė atostogų 2 asmenims Floridoje Sapphire Sea Motel. Dovanojo V. Tomkus. Laimėjo J. Dačys, Dorchester, Mass.

• Minko kailis. Dovanojo Sofija ir Normanas Bursteinai. Laimėjo V. Trečiokas, Newton, Conn.

• Paveikslas. Dail. dr. Al-donos Labokienės dovana. Laimėjo J. Narušis, Elizabeth, N. J.

• Paveikslas (dail. P. Kaupo). Dovana V. Siliūnienės ir E. Pocienės. Laimėjo C. S. Cheleden, Philadelphia, Pa.

• Laikrodžio žadintuvas. Dovanojo auksakalis A. Tveras. Laimėjo J. Puikūnas, Los Angeles, Ca.

• Skulptūros Vytis ir Suktinis. Dovanojo skulpt. Petras Vėbra. Laimėjo: Vy-

(Nukelta į 8 psl.)

Padėjus vainiką ant Prezidento Antano Smetonos antkapio, grupė dalyvių ant mauzoliejaus laiptų su ALTS-gos pirmininke Emilija Čekiene, pirmoje eilėje antra iš dešinės.

J. Garlos nuotrauka

CLEVELANDE IŠKILMINGAI PAMINĖTA PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MIRTIES SUKAKTIS

Praėjusį sekmadienį, sausio 20 d., ALTS-gos Clevelando skyrius surengė išpūdingą prieš trisdešimt metų čia tragiškai žuvusio Lietuvos Respublikos pirmojo ir ligi šiol paskutinio prezidento Antano Smetonos mirties sukakties paminėjimą.

10 val. ryto lietuvių naujosios parapijos bažnyčioje klebonas kun. Juozas Angelaitis atlaikė šv. Mišias už velionies sielą ir pasakė pamokslą, kuriame paprastais, bet nuoširdžiais žodžiais apibūdino Antaną Smetoną kaip didelį žmogų, pavyzdinę lietuvių ir išmintingą

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkė Emilija Čekienė mauzoliejuje padėjus vainiką ant Prezidento Antano Smetonos antkapio. Už jos stovi Birutė Smetonienė ir velionies sūnus adv. Julius Smetona. J. Garlos nuotrauka

valstybės vyrą, kurį jam pačiam teko čia Clevelande pažinti ir su juo dažnai bendrauti. Pamaldose buvo žmonių daugiau negu paprastą sekmadienį. Mišių metu giedojo solistai Julius Kazėnas ir Vaclovas Jurgelis.

Lygiai 12 val. Knollwood kapinių mauzoliejuje, kur a.a. A. Smetona palaidotas, gausiam būriui clevelandiškų dalyvaujant, ALTS-gos pirmininkė Emilija Čekienė, iš Chicagos grįždama New Yorkan ir specialiai sustojusi Clevelande, ant prezidento antkapio padėjo gyvų gėlių vainiką, perjuostą tautinių spalvų kaspinu. Trumpu, bet jautriu žodžiu

ji pabrėžė, kad Antanas Smetona visą savo gyvenimą skyręs Lietuvai ir tuo pačiu skatinęs visus lietuvius siekti ir kovoti dėl Lietuvos laisvės. Adv. Julius Smetona šeimos vardu padėjo susirinkusiems už velionies prisiminimą ir pagerbimą, ta pačia proga parodydamas savo tėvo a.a. Prezidento paprastumą, sukalbamumą visuose kituose dalykuose, tačiau kietumą ir nenuolaidumą principiniuose. Tai turėtų mums visada ir visur būti kelrodžiu.

Clevelando visuomenė buvo per spaudą ir radiją iš

(Nukelta į 7 psl.)

ALTS-gos Clevelando skyriaus pirm. J. Mockus atidaro minėjimą.

J. Garlos nuotrauka

Minėjime publika klausosi pianisto Antano Smetonos, Prezidento vaikaičio, koncerto.

J. Garlos nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Žengiant į 25-sius

Kartu su Australijos lietuvių sportininkais, šiais metais sidabrinį jubiliejų švęs ir Adelaidės dainininkai, sušibūrę į stiprų ir vieną iš didžiausių Australijos lietuvių chorą Lithuania. Jau anksčiau aš rašiau apie šio iškilaus choro nuveiktus darbus ir puikų lietuviškos dainos reprezentavimą sveitintųjų ir australų tarpe. Savame gyvenime tikrai nebūtų įmanoma suskaičiuoti darbo valandų, besirušiant, berepetuojant ir bedainuojant. Ir tikrai nei šiam, nei bent kuriam kitam mūsų chorui, nebūtų įmanoma materialiniai atlyginti, nes už pinigus, to viso atlikto darbo, tos gražios mūsų dainos reprezentacijos, niekas negalėtų nupirkti. Ir, jeigu šiandien mes savo chorą turime ir, ne bent kokius chorą, bet tikrai aukštos kokybės, tai tas pasako, jog mūsų lietuviai Australijoje dar yra tikri lietuviai, mėgstą savo dainą, savo meną ir savo kultūrą, kas, be abejo, dar leis ilgai šiai lietuviškai ugniai liepsnoti.

Metų laike Lithuania turėjo eilę savo didesnių ir mažesnių pasirodymų, savo choro balių ir kt. Paskutinis metų koncertas, prieš Kalėdas įvyko Lietuvių Namuose, kur svečiais buvo pakviesti didžiulis ukrainiečių choras ir jų tautinių šokių grupė, pati Lituanica ir lietuvių tautinių šokių grupė 'Žilvinas'. Visas koncertas praėjo su didžiausiu pasisekimu. Dėl asmeniškų priežasčių, iš choro dirigenčių

pasitraukus mūsų solistei G. Vasiliauskienei, jau antri metai labai sėkmingai chorui vadovauja ir diriguoja jam, jaunoji dirigentė R. Kubiliūtė.

Šalia choro Adelaidėje, paskutiniu metu laiku iškilo moterų kvartetas -- 'Nemuno Dukros', kurioms vadovauja A. Urnevičienė ir akompanuoja R. Kubiliūtė. Šis kvartetas yra labai sėkmingai dalyvavęs paskiriuose koncertuose ir išleides savo dainų plokštelę.

Šie metai visiems Adelaidės dainininkams bus ypatingai sunkūs, reikalauja daug darbo. Be būsimos Dainų šventės Lietuvių Dienos, planuojama, kartu vėl su įviesumą sugrįžusia G. Vasiliauskiene, pastatyti Br. Budriūno kantatą 'Sviesos Kelis', kurią jei tik viskas gerai pasiseks, tikimasi, kad pats kompozitorius, gyvenantis Amerikoje, diriguos. Šiuo metu varoma didžiulė akcija kuo daugiau į chorą įtraukti jaunimo

Praeitų metų pabaigoje buvęs ilgametis Melbourne skautų tauto 'Džiugo' tautininkas s. Vladas Stasiūnas pasitraukė iš pareigų. Jo vietoje tapo paskirtas s.v. Narcizas Ramanauskas. Kaip ir kituose miestuose, taip ir Melbourne, lietuviai skautai turėjo savo metinę stovyklą, kuriai vadovavo s.v. Adomavičius ir s. D. Čižauskienė.

Vienose iš didžiausių Viktorijos valstijos elektros jėgainių, kurios daugumoje elektrą aprūpina visą Viktoriją, vietovėse yra du provincijos miestai Latrobe Valley ir Sale, kuriuose gyvena ir keliolika lietuvių šeimų, čia jau gerai įsikūrusių. Kaip keista, kad ir šiuose mažuose lietuviškuose centruose, tautinis mūsų gyvenimas neišblėso ir čia turima lietuviškos seniūnijos, kurioms su dideliu pasišventimu vadovauja -- moterys. Latrobe Valley -- p. Koženiauskienė ir Sale -- p. Eskirtienė. Jų darbas yra tikrai nelengvas. Lietuvių gyvena plačiai išsimečiusių ir netoli esančiose kasyklose, bei paskirose vietovėse, todėl surinkimas nario mokesčių, prenumeratų ir

Adelaidės 'Nemuno dukros'. Iš kairės: V. Jucienė, vadovė A. Urnevičienė, R. Kubiliūtė ir A. Kaminskiene.

kt. visų reikalų atima daug laiko bevažinėjant, tačiau abi šios seniūnės viso to neboja, yra savųjų tarpe labai populiarios ir mėgiamos. Neseniai šias vietas aplankė Krašto V-bos pirmininkas V. Neverauskas, suteikdamas daug džiaugsmo šioms mažosioms lietuvių kolonijoms. Šios vietovės, pagal tautiečių pasakojimus, yra tikras rojus žuvautojams. Jų teigimu, net meškeres čia nereikia turėti, žuvis kabinasi ir ant paprasto šniūro su užlenkta špilka.

Labai populiarius ir gerbiama tiek ir australų, tiek ir lietuvių tarpe, Newcastle miesto lietuvių choro dirigentas, buvęs krepšininkas, apylinkės pirmininkas ir didelis, ne tik ūgiu, bet ir darbais, visuomenininkas S. Žukas, išgijo puikų laivą. Jo krikšto proga, buvo suorganizuotas linksmas piknikas, kurio metu be krikštavimo apeigų, kurias atliko kun. P. Mortūzas, buvo linksmai pasivažiota tarpe pačių choristų ir buvusių svečių.

Sydneyje pedagogė E. Jonaitienė Melbourne skaitė paskaitą apie moterų išsilavinimą. Ji bandė išaiškinti, kad moterų išsilavinimas siekia teisių ir pareigų suliginimo, bet ne vyro ir moters rolių sukeitimo. Jos nuomone, moterys, kurios elgiasi savo moteriškumo apatinius drabužius ir 'kovoja' iki kraštutinumų, pačios tikrai nežino ko jos nori ir už ką jos 'kovoja'. Dalyvavusių vyrų pasakymais, moterys jau šiandien yra pilnai lygiateisės, su kuo, paskaitoje buvę moterys visiškai nesutiko.

Neseniai dideliame Ryde priemiestyje (Sydneyje) įvyko meno paroda, sutraukusi nemažai žinomų vietinių dailininkų. Konkursinė šios parodos premija laimė

jo mūsų žinomas dailininkas Leonas Urbonas, už savo ultra modernų paveikslą, vaizduojantį tik tris brūkšnius. Besižvalgant šioje parodoje, teko nugirsti trumpą dailininko su lankytoja pasikalbėjimą. Moteris, jokių būdų negalėdama suprasti už ką L. Urbonas, pabrūkšęs tik tris brūkšnius, gavo šią premiją, paklausė, kiek laiko jam truko tai padaryti. Mūsų dailininkas, be savo gabios rankos, turėdamas ir labai aštrią iškalbą, nusišypsojo ir moterėlei pasakė, kad tuos tris brūkšnius nubrėžti jam užtruko tik kelios sekundės, tačiau jam reikėjo savo amžiaus 25-rių metų patyrimo, kad galėtų žinoti kur ir kaip tuos brūkšnius paveikslė tinkamiausiai buvo padėti. Moterėlė ir kiti, mūsų dailininko paaiškinimu klausę žiurovai ir šiaip ir taip pakraipę savo galvas ir vis tiek tur būt negalėjo suprasti už ką mokamas premijų pinigais ir dar blogiau, kodėl tie trys brūkšniai iš viso yra tokie brangūs?

Melbourn australų spaudoje vis dažniau sutinkamas Aldonos Stučytės (Stuchys) vardas. Ši jauna, 15-kos metų balerina, Ballarat mieste, jaunųjų talentų pasirodyme, surinko daugiausiai taškų ir laimėjo pirmą vietą. Vėliau Melbourne 'Nunawadind Arts' festivalyje ji buvo pripažinta geriausia klasikinio baleto studentė Viktorijoje, laimėdama gražią dovaną. Jos nuotraukos puošė įvairių laikraščių skilteles ir prieš pat šventes ji pasirodė televizijos transliacijoje, apie jaunuosius iškilius talentus. Ji dieną mokosi gimnazijoje, yra savo klasės vyresnioji, kai vakarais lanko baleto mokyklą. Be kitų savo laimėjimų, ji buvo 'The Colonial Gas Award' laimėtoja ir, pagal baleto žinovus, ji turi labai gražią ateitį balete.

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADĖTOS
IKI 10 DIENOS MĖNESIO
NĖS NUOŠIMČIUS NUO
MĖNESIO PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:
7 1/4% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)
7% — 4 yr. Certificates (Min. \$5,000)

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Didžiausias kailių pasirinkimas pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DVIEJŲ SAVAIČIŲ

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Vyksta: gegužės 15 rugpjūčio 7
birželio 5 rugsėjo 4
liepos 3 spalio 2

ir

gruodžio 20

Jungtis prie grupių galima

BOSTONE ar NEW YORKE.

GRUPĖSE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS — NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASAŲ • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

"LIETUVIŠKOJI TARYBINĖ ENCIKLOPEDIJA"

Metams baigiantis vilniškė Tiesa paleido riebią spaudos antį: laikraštyje tilpo pasikalbėjimas su 'Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos' vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoju docentu J. Zinkum. Tas Vilniaus Kapsuko universiteto literatūros katedros vedėjas yra žinomas kaip itin 'kryptingas' socialistinio realizmo lietuvių literatūroje igyvendinimo riteris. J. Zinkus, taipogi ir sovietinės literatūros žinovas ir doktrininkas. Atitinkamo Maskvos centro palaimintas projektas patikėtas vadovauti šiam Maskvos Gorkio literatūrinio instituto aukėtiniui.

Iki šiol sovietinės enciklopedijos lietuvių kalba leidimas neišėjo iš pasitarimų, projektavimų, Maskvos pritarimo ieškojimų stadijos. J. Zinkus pateikė apgraibinių davinį apie būsimąjo leidinio pobūdį, 'medžiagos atrinkimą' ir kitas problemas.

Grubiai klastojanti istorijos faktus bei Lietuvos istoriją 'Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija', aišku liks didesnės enciklopedijos prototipu. Didesnioji bus 60,000 tiražo, mažoji buvo 30,000 tiražo.

Kaip ir būdinga bolševikinei politinei propagandai, pasikalbėjimo komentarai 'zalatina' sovietinio režimo 'nuopelnus' lietuvių kultūrai. (rašo Literatūra ir menas) --

'... toli gražu ne kiekviena tauta turi savo enciklopediją, ne kiekviena ir pajėgi ją išleisti. Tiek lituanistinės 'Mažosios lietuviškosios tarybinės enciklopedijos' pasirodymas, tiek ir rengiamas spaudai leidinys byloja apie labai išaugusią Tarybų Lietuvos kultūrą, aukštos kvalifikacijos mokslininkų kadrus, apie dideles mūsų respublikos potencines galimybes visose liaudies ūkio ir kultūros srityse'.

Atrodo, dar niekad nebuvo prirašyta tiek melų ir klastuotės, kiek jų yra tose keliose eilutėse. 'Potencinės galimybės' leisti savo enciklopediją buvo jau Nepriklausomos Lietuvos perirė. Toks leidinys buvo pradėtas leisti. Tik Antrojo pasaulinio karo tragedija, kurią išprovokavo sovietų ir nacių bendradarbiavimas, sužlugdė Lietuvos valstybę ir tą didingą savo enciklopedijos projektą. Per trisdešimt metų okupacijos varguose gyvenę lietuviai mokslininkai nedrįso nė užsiminti apie savo enciklopedijos projektą. Bėgamosios dienos poreikiams buvo suilpdyta 'Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija', kuri buvo tik enciklopedinio leidinio surogatas. Istorijos tempimas ant bolševikinės teorijos kurlalio, faktų žalojimas, reiškinų ir jų priežas-

tingumo dažnas nutylėjimas, 'leninianos' besaikis skelbimas, sovietinių ordininkų ir darbo pirmūnų primatas prieš Lietuvos istorijos ir lietuvių kultūros faktus ir asmenis -- viskas tai pavertė tą apgailėtiną leidinį tiesiog nesuipratimu enciklopedinių leidinių lentynoje. Po trisdešimties metų 'projektavimų' Maskva leido prabilti apie stambesnio enciklopedinio surogato leidybą. Mes tariame taip su sovietinės tikrovės bei prievaizdavimo metodais susipažinę. Viskas, kas didelėje enciklopedijoje bus skirta ekonomikai, politikai, visuomenės mokslams, menams, istorijai, humanistikai, filosofijai -- bus sužalota, iškreipta, išblokuota iš tikroviškumo. Partinis dominavimas pasireiškė biografinėje srityje. Bus dar daugiau kurjozų su ordininkais, pirmūnais ir premijuo-tomis melžjomis...

Kiek ta enciklopedija palies nuo bolševikinės doktrinos nepriklausomus mokslus, galima laukti idomų davinų. Ok. Lietuvoje gyvenę mokslininkai yra patikimi kadrai. Geografija ir kalbos studijos, matematika, fizika, geofizika, ir pan. gali būti pristatyti gerai, su enciklopedišku išsamumu. Taip, bent, mes norime tikėti, linkėdami čia sekmės.

Tai ne 'potencinės respublikos galimybės', kaip pasakė doc. J. Zinkus, buvo enciklopedinio leidinio iki šiol neišleidimo priežastis, bet okupanto politika. 'Potencinės galimybės' seniai iverkė tą problemą. Okupantas vis nesirijo leisti lietuvių tautai turėti enciklopedijos. Toks leidinys sukelia tautinį pasididžiavimą, prestižą savarankumo jausmus. Iki šiol okupantas atidžiai ruošė atitinkamus kadrus, kurie duotų tokį leidinį, kuris būtų priimtinas režimui ir naudingas politiniai-propagandiniui požiūriui.

Tokio ryžto, tokių potencinių galimybių teorijos nuneigimu rodo 'Lietuvių enciklopedijos' trisdešimt šešių tomų išleidimas sunkiose išeivijos gyvenimo sąlygose. Tai buvo galingas akibrokštas sovietinio režimo kultūrinei stagnacijai, okupanto atžagareiviškai politikai. Nebuvo kaip ir teisingas. 'Lietuvių Enciklopedija' atgabeno Vilniun, ir Korsakas įkalino šį išeiviką leidinį valstybinės bibliotekos fonduose, už devynių užraktų... Iki šiol bolševikai bijo prasitarti tautai, kad lietuvių tauta turi pilną enciklopedinį žodyną. Tai išeivijos dovana savo tėvynei, savo kultūrai. Jie tyli ir kad išeivijoje įpusėta leisti anglų kalba 'Encyclopedia Lithuania'. Užjaučiame lietuvių mokslininkus, kurie tuoj pat pajus kompar-

ALTS-gos pirmininkė Emilija Čekienė su velionies Prezidento Antano Smetonos šeima ir minėjimo rengėjais. Pirmoje eilėje iš kairės: I. Gatautis, B. Smetonienė, A. Smetona, E. Čekienė, A. Augustinavičienė, J. Mockus, K. Karalis ir A. Laikūnas. Antroje eilėje J. Smetona, V. Smetona, P. Mitalas, V. Stuogis, K. Morkūnas, J. Stempušis ir J. Garlos nuotrauka

DR. ANTANAS BUTKUS

TAUTINĖ SROVĖ IR IŠEIVIJOS LIETUVIŲ BENDRINĖ VEIKLA (4)

(Iš pokalbio su Detroito tautininkais 1973 m. gruodžio 8 d.)

Per ilgą metų eilę ginčytiniai dalykai susipainiojo. Deja, nėra pastovaus organo, sudaryto iš nuošaliau stovinčių asmenų, tam ginčui išnarplioti bei pateikti abiem pusėm priimtina pasiūlymą. Tad IV PLB seimas Washington, suprasdamas esamą padėtį, nutarė įsteigti specialią komisiją. Šios komisijos uždavinys -- iširti sąlygas ir surasti būdus organizacijų atstovams įsijungti į LB-nės darbą. Šis PLB seimo nutarimas turėjo būti paskelbtas drauge su kitais LB-nės darbais. Šis PLB seimo nutarimas turėjo būti paskelbtas drauge su kitais LB-nės darbais.

Per ilgą metų eilę ginčytiniai dalykai susipainiojo. Deja, nėra pastovaus organo, sudaryto iš nuošaliau stovinčių asmenų, tam ginčui išnarplioti bei pateikti abiem pusėm priimtina pasiūlymą. Tad IV PLB seimas Washington, suprasdamas esamą padėtį, nutarė įsteigti specialią komisiją. Šios komisijos uždavinys -- iširti sąlygas ir surasti būdus organizacijų atstovams įsijungti į LB-nės darbą. Šis PLB seimo nutarimas turėjo būti paskelbtas drauge su kitais LB-nės darbais. Šis PLB seimo nutarimas turėjo būti paskelbtas drauge su kitais LB-nės darbais.

ir LB-nė galėtų kaip savaimingos organizacijos veikti ir ginčą pašalinti per keletą dienų jeigu jos to tik iš tiesų panorėtų.

Kuo ir kaip mes, tautinės srovės ir jos minties atstovai galėtume konkrečiai prisidėti prie lietuvių bendrinės veiklos pakėlimo!

1) Reikalaukime, kad LB JAVse vykdytų PLB Ketvirtą Seimo nutarimą įsteigti specialią k-ją organizacijų į LB-nę įjungimo klausimui studijuoti.

2. Pasirūpinkime, kad toje k-joje dalyvautų Tautinės srovės atstovai, gerai pažįstą LB-nės veiklą, jos uždavinius ir dabartinių 'aktyvistų' užmačias.

3. Diskutuokime LB-nės ir organizacijų klausimą vienminčių tarpe. Paruoškime jo teigiamam išsprendi-

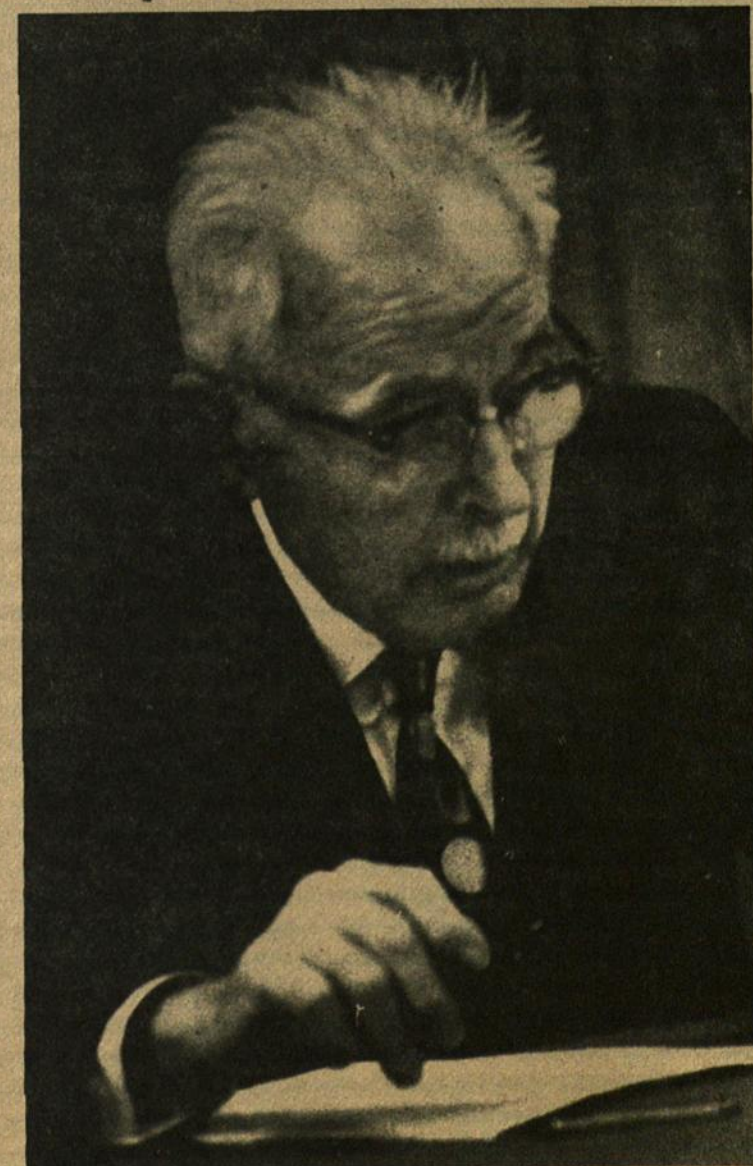
mui konkrečius planus ir ieškokime jiems pritarimo kitų organizacijų atstovų tarpe.

4) Organizuokime referendumą - atsiklausimą JAV lietuvių tarpe dėl organizacijų atstovų įvedimo į LB-nės Tarybą.

5) Demokratiniam principui Lietuvių Bendruomenėje išlaikyti (dabartinė PLB valdyba išrinkta tik iš vienos grupės atstovų sąrašo) yra būtina suorganizuoti konstruktyvią opoziciją. Per ją mes, tautininkai, turėtume efektingai pareikšti savo srovės žmonių nuomonę bendrinės lietuvių veiklos reikalais.

Dėl opozicijos reikalingumo bei jos suorganizavimo aš noriu truputėlį stabtelėti. Kad nebūčiau klaidingai suprstas, noriu paaiškinti,

Jau penkeri metai...

Prieš penkerius metus, 1969 m. sausio 23 d. mirė Juozas Bachunas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos garbės narys, Vilties draugijos valdybos pirmininkas ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas, bet jo nuveikti darbai pasiliks amžinai gyvi ir neužmirštinai.

kad aš Tamstų neraginu versti LB-nės 'valdžią'. Tačiau visi gerai žinote, kad rinkimai tik su vienu iš anksto ir slapta paruoštu kandidatų sąrašu -- kitus kandidatus raginant rinkimuose dalyvauti individualiai -- atsiduoda komunistinės 'demokratijos' kvapu. Tikra demokratija LB-nėje tegali sėkmingai gyvuoti tuomet, kai joje bus vietos efektingai pareikšti ir kitaip galvojančių nuomone.

Esu buvęs nariu dviejose JAV LB-nės Tarybose. Iš patirties žinau, kad ten efektingos opozicijos prie dabartinių sąlygų pareikšti, deja, negalima. Tas pats, jei ne blogiau ir JAV LB-nės Krašto Valdyboje. Žinoma, suorganizuoti konstruktyvią bei efektingą opoziciją taip pat nėra lengva. Tam neužtenka parodyti nepasitenkinimą. Jį reikia sukonkretinti, nurodyti geresnį būdą ir jį efektingai perteikti lietuvių visuomenei. Pastarosios nuomonė, kaip ir kiekvienoje demokratinės kultūros visuomenėje yra lemtinga.

Mes tautininkai ir neolitu-anai turime susirūpinti lietuvių bendruomenės veiklos lygio pakėlimu ne tik dėl tos veiklos lygio pakėlimo, bet ir grynai dėl savo srovės išlikimo. Kaip jau minėjau mums, tautinės srovės atstovams, tautiškas, Lietuvos laisvinimo ir lietuvių darbų yra iš širdies, iš prigimties, iš paaukimo kyla reikalai. Mums ši veikla labai svarbi ideologiniai. Nuo jos mes negalime atsiribėti ir iš jos mes negalime išsijungti. Kad neužtrokštume, mums reikia lietuvių, mums reikia lietuviško veikimo. Kad mūsų srovė bujotų mums reikia tą bendrą lietuvišką veiklą kokybiškai ir kiekybiškai pakelti. Tam mes turime atiduoti savo pozityvią duoklę. Tačiau ir kūrinių išdiskutuokime bendrinę lietuvių veiklą savo suvažiavimuose bei susirinkimuose. Gal ir specialų suvažiavimą šiam tikslui mūsų vadovybės galėtų suruošti? Tam, žinoma, reikia gerai iš anksto pasiruošti.

Kad būtume efektingesni, veikime sutariniai Tautinės srovės žmonių tarpe. Šalia to ieškokime sutarimo su kitom organizacijom.

Iš anksto ruoškimės ateinantiems LB-nės rinkimams. Suraskime ir remkime tuos kandidatus, kurie į LB-nę žiūri ne kaip į savo asmenišką nuosavybę, bet kaip į visų išeivijos lietuvių reprezentantę. Remkime tuos, kurie ieško bendros kalbos ir sutarimo, o ne dominavimo.

SUPERINTENDENT

Precision, Investment, casting operation. Excellent opportunity for man with precision, investment, casting experience to be Superintendent of rapidly growing operation in Columbus, Ohio. Salary and bonus. Apply call or write

FUNK METALLURGICAL CORPORATION
824 KINNEAR RD.
COLUMBUS, OHIO 43212
614-486-5398

(5-7)

TOOLMAKERS

Journeyman or a minimum of 9 years experience required. Must be able to operate all Tool Room Machinery and work to close tolerances. Good wages and fringes. 5 day work week. Day shift only.

For interview contact:

HARDY RATCLIFF

THE BUNTING BRASS & BRONZE SUBSIDIARY OF NL INDUSTRIES
715 SPENCER ST.
TOLEDO, OHIO 43609

An Equal Opportunity Employer Male Female

MACHINE REPAIRMAN/ REPAIRWOMAN

Journeyman or a minimum of 9 years experience required. Should be familiar with all types of production turning equipment.

Good wages and fringes. 5 day work week. Day shift only.

For interview contact:

HARDY RATCLIFF

THE BUNTING BRASS & BRONZE SUBSIDIARY OF NL INDUSTRIES
715 SPENCER ST.
TOLEDO, OHIO 43609

An Equal Opportunity Employer Male Female

Jaunimo suvažiavimui praėjus

RAIMUNDAS LAPAS

Ne vienas mūsų nekantariai laukia Naujųjų Metų ir kada laikrodžio rodyklė rodytų 12 valandą. Užgroja orkestras 'Au Lange Sye', geriamie saldu kalifornišką šampaną ir savo artimą pasveikiname, pabučiuojame ir linkime jam geros sveikatos, daug laimės ir džiaugsmo ir stiprios sveikatos per Naujuosius Metus. Daug yra tokių žmonių, kurie po Kalėdų taip nuvargsta, kad praktiškai nieko nedaro iki Naujųjų Metų, laukdami kada galės atsikratyti pereitų metų rūpesčių ir vargus, užmiršti savo pajamų mokesčius, energijos krizę, benziną trūkumą...

Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviškasis jaunimas nenorėjo jokių būdų lengvai ištrinti savo 1973 metų puslapį. Tas puslapis gyvenimo sąsiuvinėje yra gražus ir margas. Jis yra geras pavyzdys 1974 metams, kaip toliau dirbti lietuvišką darbą. Jaunimas po Kalėdų nestungo ir nepatingėjo susirinkti Clevelande Lietuvių Namuose ir sustatyti ateities veiklos gaires. Nors tai įvyko per keturias dienas ir susirinko vos 100 jaunuolių, tačiau I Šiaurės Amerikos Lietuvių Jaunimo Suvažiavimą tikrai reikia laikyti labai sėkmingu. Per vieną savaitę entuziastiškai dirbęs jaunimas netik nustatė ateities veiklos gaires, bet buvo supažindintas įvairių šakų lietuviško gyvenimo ir kultūros paskaitų cikle. Savo problemas galėjo iškelti darbo posėdžiuose. Vienur rado tikslūs atsakymus, kitur galėjo tik pasiūlyti kai ką ir toliau stengtis atrasti atitinkamą atsakymą. Buvo ir eilė rezoliucijų, kurios nuskambėjo savo lietuvišku tautiškuoju jaunimo tarpe. Politiniame gyvenime buvo pasiūlyta jungtis į Bendruomenės eiles, ir taipogi rūpintis Brazilskų likimu. Svarbiausias nuveiktas darbas buvo įsteigimas Kanados ir JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos. Deja, kadangi iš Kanados dalyvavo labai mažai atstovų, detalės bus išspręstos per Kanados lietuvių jaunimo suvažiavimą.

Iš kultūrinio atžvilgio buvo daug nuveikta. Suvažiavimas siūlė kad būtų ruošiamos kasmetinės studijų dienos, gilinamasi į Lietuvos dabartinį gyvenimą ir kultūrą. Buvo taipogi sutarta, kad lituanistinės mokyklos 'neturėtų kategoriškai vengti naudoti knygas iš Lietuvos ir apie dabartinę Lietuvą'. Kadangi vieno dalyvio buvo pasiūlyta kad jaunimas turėtų būti gerai susipažinęs apie dabartinės Lietuvos gyvenimą prieš vyksiant į III Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą, PLJK Ryšių Centras rūpinis rinkti straipsnius, žinutes ir kt. vietinėje spaudoje apie okupuotą Lietuvą ir lietuvių... sekti Maskvos ir Vilniaus radijo laidas ir rinkti ten pristatomą medžiagą... Vienu žodžiu, jaunuolis kada nori, gali kreiptis į Ryšių Centrą, prašydamas jam reikalingos medžiagos ir jam bus pristatyta. Taipogi buvo raginta JAV ir Kanados švietimo Tarybas kreipti didesnį dėmesį į praktinio studentų paruošimo mokyklose ir pedagoginiuose kursuose trūkumus.

Taipogi nebuvo pamiršta ir tikiybą. Suvažiavimas skatina jaunimą jungtis prie lietuviškų parapijų ir dalyvauti jų veikloje. Buvo sudarytas taipogi prašymas vysk. Brizgiui ir Kunigui Vieniui, kad perkeltų didžiojo lietuviybės ir krikščionišybės švyturio Vilniaus apskrityje gimusio kunigo Aleksandro Burbos palaikos iš senųjų Plymoutho lietuvių kapinių į naujasias Plymoutho kapines, minint 650 metų nuo Vilniaus miesto įkūrimo. Kunigas Burba buvo tas kuris atskyrė lietuvių nuo lenkų 19 šimtmečio senoje Pensilvanijos kolonijoje. Jau teigiami vaisiai pasirodė, ir Kunigui Vieniui daro žygį tam reikalui.

Negalima užmiršti ir eilės paskaitų, kurios buvo turtingos savo turiniu. Ypatinai buvo įdomus simpoziumas 'Spiritus movens', kuriame dalyvavo PLB garbės pirmininkas Stasys Barzdukas, PLB Valdybos pirmininkas Bronius Nainys, ir PLB vicepirmininkas jaunimo reikalams Romas Kasparas. Simpoziume taipogi turėjo dalyvauti JAV LB Centro Valdybos pirmininkas Juozas Gaila ir Kanados LB pirmininkas Eugenijus Čuplinskas, bet atrodė, kad jiems suvažiavimas nerūpėjo ir visai nepasistengė atvykti. Moderuotoja Milda Lenkauskienė pristatė svečius, o jie įdomiai pribilo į jaunimą, kviesdami į Bendruomenės eiles.

Jaunieji studentai ir profesorai pateikė suvažiavimo dalyviams įdomias paskaitas. Dr. Viktoras Stankus kalbėjo apie jaunimo organizacijų reikšmę. Toje srityje taipogi buvo pristatytas simpoziumas, kurį moderavo Antanas Razma: jame dalyvavo Š. Amerikos Liet. Studentų S-ga, ateitininkai, akademikai, neolituanai, vyčiai, sportininkai. Jaunimo pareigą lietuvių visuomenei nagrinėjo Algis Puteris. Puteris turėjo anksčiau išskirti, kad jo paskaita buvo specialiai atkelta, kad visi išgirstų. Paskaitomis niekas nenusivylė ir džiaugiamės Algio Puterio žodžiais. Lietuvių jaunimo ateitį nušvietė dr. Algis Norvila, kuris taipogi buvo šiltai priimtas publikos.

Senosios lietuvių kartos klausimas irgi buvo iškeltas ir studijuojamas šiame suvažiavime. Daytoniškė Marytė Lazdinienė kalbėjo apie antrosios ir trečiosios kartos lietuvių jaunimo dilemą. Lituanistikos studentas Raimundas Lapas pristatė skaidrių formoje iliustruotą paskaitą iš pirmutinių lietuvių kolonijos Pensilvanijos angliakasių kloniuose. Prelegentas, kartu su Dirvos bendradarbiu Vladu Butėnu, fotografu Algimantu Keziu SJ, tautosakos rinkėja Elena Bradūnaitė ir aktoriumi Jurgiu Bradūnu, dalyvavo antroje istorijos ekspedicijoje Pensilvanijoje 1973 vasarą rinkdamos tautosaką ir archyvinius likučius -- knygu, nuotraukų, plokštelių ir t.t. Suvažiavimo dalyviai pajuto iš M. Lazdinienės ir R. Lapo kalbos susirūpinimą kaip įjungti senosios kartos lietuvišką jaunimą į mūsų eiles.

Po sunkių darbų šeštadienį buvo proga truputį pailsėti ir gražiai praleisti laiką tarp draugų vakare su poetu Antanu Gustaičiu. Gustaitis yra tikrai nepamainomas, taip kaip jo 'Madame Antique'. Ir lyg tą vakarą įvyko šermenys, tik ne saulės (autorius naujai išleistas rinkinys 'Saulės šermenys'), o mūsų rūpesčių, nes Gustaitis taip sutvarkė su savo juoku ir konjaku! Deja konjako nebuvo, o gėrėm amerikonišką pepsikolą. Pepsikolos gerti per Naujųjų Metų balių nereikėjo, nes mes, lyg girdėdami Kipro Petrausko ir Elžbietos Kardelienės balsus, pakėlėme šampano taures, už sekmingus praėjusius metus ir dar sekmingesnius naujus 1974 metus.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

WANTED AT ONCE
1ST CLASS
ALL AROUND MACHINISTS
Company paid benefits. Overtime.
DAY SHIFT
FREDON CORP.
1400 E. 222
EUCLID, OHIO
216-531-1780 (4-6)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN
DIE MAKERS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance

DIE REPAIRMEN
Build and repair stamping dies. Experienced only. Good hourly rate & benefits. Steady work. Apply or call—
Mr. De Marco
CLEVELAND METAL STAMPING CO.
3110 Payne Ave. Cleveland, Ohio
216-771-5100 (6-10)

WANTED JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
LATHE HANDS
MILL HANDS
GRINDER HANDS
SURFACE (I-D-O-D)
AIRCRAFT PARTS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Steady work and fringe benefits.
NORWOOD PRECISION PRODUCTS
19540 ALLEN RD.
MELVINDALE, MICH. 48122
313-383-5700 (5-11)

WANTED JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
WELDER
ELECTRIC & ACETYLENE
MAINTENANCE MEN
JOURNEYMAN OR 8 YR. IN-TRADE
also
MACHINISTS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Steady work for qualified men, and all fringes.
APPLY IN PERSON
BALL RUBBER & PLASTICS
521 Hilltop Rd.
St. Joseph, Michigan
An Equal Opportunity Employer (5-9)

FACTORY WORKERS F/M
Immediate temporary assignments in the Warminster area for order pickers, light factory and assembly line workers. Never a fee. These jobs are available for a three month period. Working hours 8 a.m. to 4:45 p.m. Excellent working conditions, good pay. Please call or apply
MANPOWER
TEMPORARY
SERVICES
530 W. Street Rd.
Warminster, Pa.
674-0720 Mrs. Gloria Mintz (5-6)

EXPERIENCED
MACHINISTS
1st & 2nd Shift
TURRET LATHE
MILLING MACHINE
SURFACE GRINDER
I.D. and O.D. GRINDER
AUTOMATIC SCREW
MACHINE
ERICKSON TOOL
CO.
34300 Solon Rd.
Salon, Ohio 44139 (6-12)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
TOOLMAKERS
AND
MACHINISTS

Growing powdered metal firm needs full time permanent employees for expanding tool room. Precision tool making experience desired. First or second shift, good pay and secure future. To get in on the ground floor apply to

SINTERED METALS
DIVISION
Sealed Power Corporation
475 NORTH CENTENNIAL ST.
ZEELAND, MICHIGAN 49464
We are an equal opportunity employer (3-9)

LAIKRODĖLIAI IR... MARKSIZMAS

PATARIAME

Esu kolūketis pensininkas. Labai mėgstu laikrodininko amatą. Prašau patarti, kur galima įsigyti instrumentus laikrodžiams taisyti?
Ant. ČEKANAUSKAS
Zarasų rajonas,
„Pažangos“ kolūkis

Įrankius laikrodžiams taisyti gamina daugelis gamyklų. Jie yra tiekiami organizacijoms — daugiausia gyventojų buitinio aptarnavimo kombinatams, kurių žinioje yra laikrodžių taisymo dirbtuvės.

Privatiems asmenims nei laikrodžių taisymo instrumentai, nei laikrodžių atsarginės detalės nepardavinėjami.

Todėl siūlome jums eiti dirbti į rajono buitinio gyventojų aptarnavimo dirbtuves. Kreiptis į kombinato direktorių arba vyriausiąjį inžinierių. Kombinato adresas: Zarasai, Petro Cvirkos g. 32.

(Valstiečių Laikraštis)

Kada Karolis Marksas lipdė savo 'Kapitalą' Londono bibliotekoje, jis nesapnavo, kad 1973 metais Zarasų rajone, 'Pažangos' kolūkyje bus patikrintas marksistinės kolektyvo gamybinės teorijos praktikos našumas. Pagal Marką ir Leniną, 'privatininkas' privalo būti likviduotas. Visi privala dirbti kolektyve, artelėse, kaip skruzdės skruzdelyne. Kitaip galvojo Antanas Čekanauskas, mitęs iš apgailėti-

nos kolūkiečio pensininko pensijos 'Pažangos' kolūkyje netoli Zarasų. Savo pensijai padidinti, jis, be abejo, arba vasarą kolūkiečio daržų ravėjo, arba, žiemą, talkino mėsą iš tvartų kelti. Pensininkas A. Čekanauskas sugalvojo pagerinti sausos duonos kėsnį taisydamas žmonėms laikrodėlius.

Iš laikrodžių taisymo križės sovietai negali išsimuštį per aštuonias 'piatilekas'. Nėra dalių, taisymas toks prastas, be atsakomybės. Laikrodžių taisymo artelės nesiskaito su kliento interesais. Paprastas pataisymas trunka savaites ir mėnesius. Pensininkas A. Čekanauskas matė šią smulkia, bet skaudžią kolūkinės buities problemą. Jis ėmė ir parašė 'Valstiečių laikraščiui' trumpą ir atvirą laišką: esu kolūketis, pensininkas, mėgstu laikrodininko amatą, prašau patarti, kur galima įsigyti instrumentus laikrodžiams taisyti?

Iš tekso matyti, kad vyras moka amatą, mokyklos neieško! Duok jam instrumentus — ir visi kolūkyje turės gerai rodančius laikrodžius, į darbą neveluos, gamybiniai rodykliai pakils, primilžiai padidės... Didelis

daiktas žmogui turėti teisingai rodantį laikrodėlį...

'Valstiečių laikraštis' (Nr. 150) kryptingai pastebėjo 'Pažangos' kolūkiečio pensininkėlio nepažangų, ne lenininį galvojimą. Redakcija davė 'atkirtį'. Tegu senas kolūketis ir negalvoja griauti tarybinę santvarką savo 'privatininkais' prasimanymais. Atsakymas buvo toks:

Įrankius laikrodžiams taisyti gamina daugelis gamyklų. Jie tiekiami organizacijoms — daugiausia gyventojų buitinio aptarnavimo kombinatams, kurių žinioje yra laikrodžių taisymo dirbtuvės.

Privatiems asmenims nei laikrodžių taisymo instrumentai, nei laikrodžių atsarginės detalės nepardavinėjami. Todėl siūlome jums eiti dirbti į rajono buitinio gyventojų aptarnavimo dirbtuves. Kreiptis į kombinato direktorių arba vyriausiąjį inžinierių. Kombinato adresas: Zarasai, Petro Cvirkos g. 32.

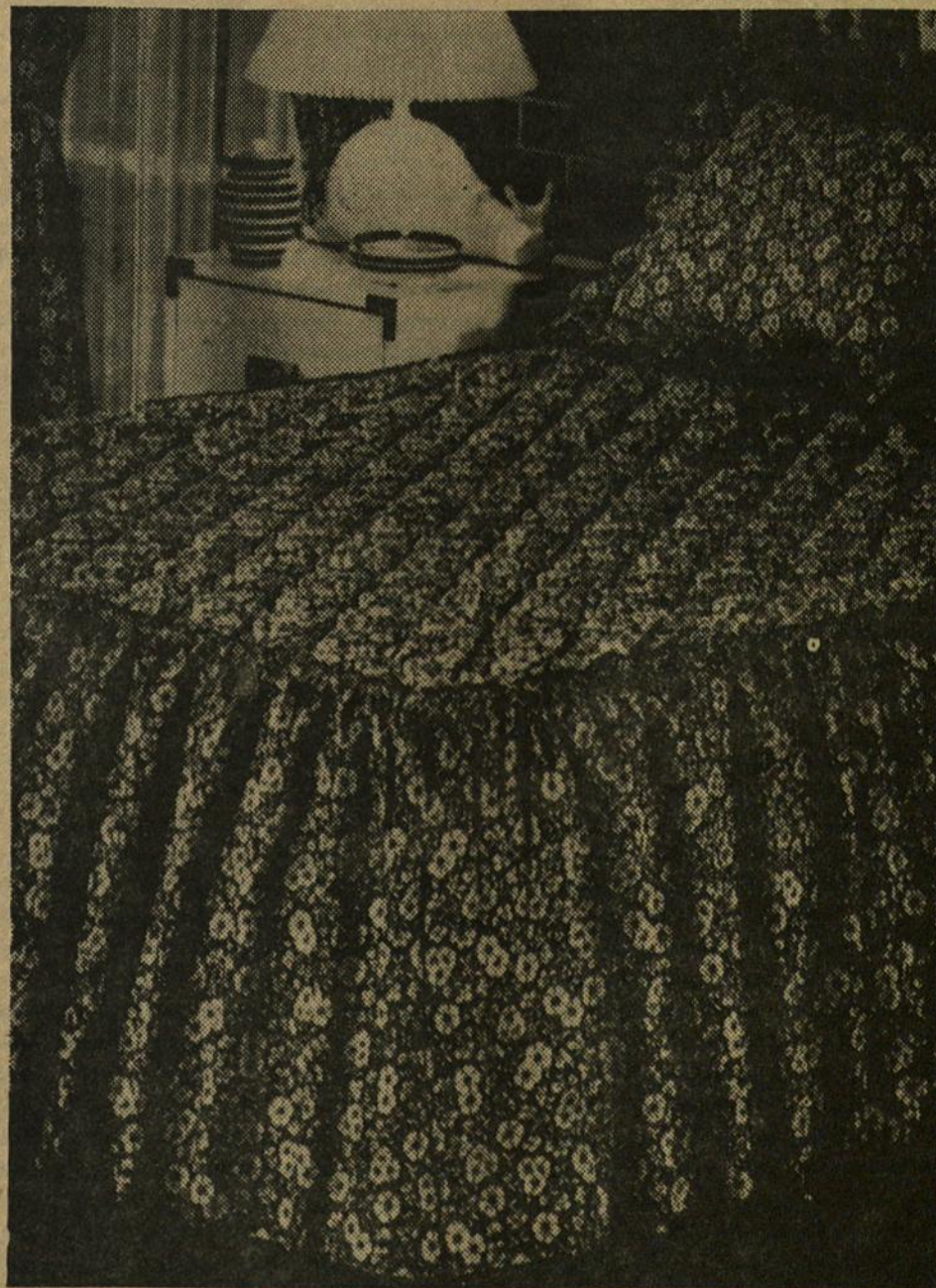
Pasirodo, sovietinėje buityje viskas įmanoma. Laikrodžių taisymo amatas perauga į pasibaisėtinos biurokratijos baubą. (zž.)

Pirkite mieste penktadieniais 10-8 v. v.; skyriuose 10-9 v. v.
Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps.

m may co
budget
stores

SAUSIO

BALTASIS IŠPARDAVIMAS

NEREIKALINGAS PROSIIJIMO 'CALICO
QUILT' LOVAI UŽTIESALAS

13.99

Viengubai lovai Dvigubai15.99

84" drapiruota9.99 Vatinis pagalviui užvalkalas 5.99

Skalbiama lovatiesė 50% polyester, 50% rayon su 100% polyester prikimšimu. Nereikalingo prosijimo. Džiovinant mašina geriausi rezultatai. Raudonos, mėlynos, auksinės, rudos ar žalios spalvos.

ISIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulaukia plaukų slinkimo, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralų plaukų spalvą. JIB vartodami nebesiūte nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoje. JIB Medicine Ltg. 8 uncojas 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Č. Gedgaudas ir proistorė III

AŠVA (3)

JURATÉ STATKUTĖ-DE ROSALES

Buęs Columbijos Universiteto geografijos profesorius ir Amerikos Geografų sąjungos pirmininkas J. Russell Smith, prieš trisdešimt metų jau rašė, kad 'ganykos kurios driekiasi nuo Karpatų iki Centrinės Azijos kalnų ir nuo Sibiro miškų iki Irano plokštumos buvo ta vietovė, kurioje užgimė žirgų ūkio kultūra'... (Tose vietovėse) įvykęs nomadizmo ir žirgų auginimo junginys sudarė judriausią socialinę struktūrą kokią pasaulis iš viso yra matęs, o ginkluotas judrumas ir žemių užkariavimas yra beveik tas pats dalykas'.

Vėlyvesnė archeologija šias žinias praplėtė, vietomis patvirtino, kitur jas paneigė. Russell Smith nurodė žirgų ūkio lopšio sritis šiandieną yra patvirtinta iškasenomis. Tačiau tos iškasenos parodo, kad žirgus auginusios tautos greičiausiai nebuvo klajoklių, o veikiau žemdirbių bendruomenės. Gyvulių ūkis ir žemės ūkis, anot autoriteto, yra buvę tos pačios, nepaprastai senos kultūros, dvi lygiagrečios šakos.

Nėra abejonės, kad pirmoji žirgą pažabojusi tauta tuomi įsigijo milžiniško karinio pranašumo įrankį. Neveltui Russell Smith yra atžymėjęs, kad 'raitelis su lanku buvo didžiausias 'blitz' kokį pasaulis yra pažinojęs prieš parako išradimą'. Su tokia nuomone galima tikrai sutikti.

Lieka tat klausimas: kuri tauta pirmoji žirgą pažabojo? Atsakymą į klausimą vėl duoda kalbotyra, nurodant žirgo ir raitelio ap-

rangos pavadinimų kalbine kilmę. Šia prasme, Č. Gedgaudas knygos psl. 23-čias apie joties aprangą, kaip ir jo vandens visurakčio lentelė, toli gražu prašoka vien tiksliai filologines pakinktų terminų tyrimo implikacijas. Nurodymas Europoje vartojamų pakinktų pavadinimų baltiška kilmę, Č. Gedgaudas drauge įrodo, kad ta pati tauta, kuri pirmoji įveikė miškų tankumynus upių keliais, okeano plotus vandens keliais, įveikė ir lygumas su žirgo pagalba. Priešistoriniais laikais, tokios tautos judrumas ir pasaulinio masto įtaka negali sukelti abejonių.

Sulyginus vandens keliais įvykusio išsiplėtimo davinius ir raitelio atsiradimo ženklus įvairiausiose Toliųjų Rytų, Artimųjų Rytų, Mažosios Azijos ir Europos kraštuose, atsiranda galimybė derinti su archeologiniais ir istoriniais daviniais baltų išsiplėtimo raidą. Čia vėl reikia pabrėžti, jog tiek archeologija, tiek ankstyviausieji užrašai, vieningai nurodo, kad raitelių invazijų kilmės vieta yra buvusi tas pats plotas rytų Europos ruožas, kurį šio straipsnio pradžioje apibrėžė geograf Russell Smith. Šiandien mes žinome, jog priešistoriniais laikais, šis ruožas buvo apgyventas probaltų gentimis.

Jau dabar galima atžymėti, kad laivais vykęs išsiplėtimas buvo ankstyvas. Tantai liudija toponimija, kuri datuoja vandens kelių pavadinimus kaip seniausią kalbinį klodą. Č. Gedgaudas nu-

BOLŠEVIKAI IR V. MYKOLAČIO PUTINO KŪRYBA

ST. PERMINAS

Meną bolševikai laiko politinės bei ideologinės propagandos priemone. Pasaulis mato, kad rusų menas nebūti tokių garsenybių, kurios sukūrė caro laikais aukštinį rusų meno fondą. Caro epochos sąlygos buvo kur kas laisvesnės, kaip kad yra dabar. Kiekvienas avangardinis meno judėjimas sovietuose laikomas degeneracija. Kiekviena savita mintis laikoma politine erezija. Viskas palenkta prie masinio tiražo, prie standarto. Kol

rodo visą eilę daviniių, kurie leidžia daryti išvadą, jog išsiplėtimas gėlo vandens keliais buvo veikiau taikaus, prekybinio pobūdžio. Migracijos įvykdavo įkuriant prekybines bazes. Pati valtis, iš tiesų, yra daugiau transporto, negu karo įrankis.

Tuo tarpu žirgas automatiškai paverčia išsiplėtimą karine ekspedicija, daroma plėšimo ar užkariavimo tikslais. Be to, kelionė žirgais turi įvykti tokiose srityse ir tokiam klimato, kuriame žirgas gali laisvai bėgti. Archeologija ir istorija nurodo, kad kelios ankstyvos išsiplėtimų bangos į Egiptą, invazijos ir Artimuosius Rytus ir Anatolijos (Maž. Azijos) užėmimas jau vyko su žirgo pagalba. Yra žinoma, kad visos šios invazijos pakilo iš Centro ir Rytų Europos sričių.

Į vakarų Europą pirmoji raitų invazija teatėjo V-tame šimtmečiu. Čia jau turime tikslius istorinius davinius leidžiančius mums susistatyti gana pilną vaizdą apie 'valties - žirgo' alternacijos naudojimą pagal geografines sąlygas. Nuo Baltijos jūros pakraščio pakilę vanduliai (vandalai) plukdė žirgus upių laivais iki Mayence vietovės. Reiškia nuo Vyslos ir Dunojaus iki Maino ir Reino vidurio anuomet driekėsi miškai kuriuos reikdavo įveikti upių keliais. Mayence (Mainyčios) vietovėje, laivai yra paliekami ir tolimesnis žygis į Europos pietvakarius jau vyksta užsisėdus ant žirgų.

Užėmę Ispaniją, vandalai vėliau persikėlė į Šiaurės Afriką. Čia vėl yra įdomu sugretinti garsiąjį arabų raitelių istorinio atsiradimo datą. Vienas geriausių arabų jojimo meno istorijos žinovų, Louis Mercier, kategoriškai tvirtina, kad pirmos žinios apie arabų raitelius te atsiranda tik VI-VII šimtmečiu, ir, kad prieš IV šimtmetį visoje Arabijoje arabai 'neturėjo nei vieno raitelio'. Mercier patiekia pirmųjų arabų raitelių atsiradimo data sutampa su vanduo-ly invazijos Šiaurės Afrikon laikotarpiu. Pakračius nepaprastai gausius Andaluzijos maurų, senovės arabų kalboje rašytus 'Furusiya', kariams skirtus jojimo vadovėlius, takstuose užtikami lietuvių kilmės žodžiai žirgų ir pakinktų terminologijoje praplečia ir patvirtina Č. Gedgaudo knygos 23-čią puslapį. Būdinga dar yra tai, jog dabartinę garsiąjį arabų žirgų veislę yra šėmo plauko, tuo tarpu arabų tautosaka ir literatūra yra sunkte persunktos jiems dalinai svetimo bėrio ir juodbėrio garbinimu. Pats žodis 'bėras' furusiya tekstuose išlaikė kalbiniai mūšikę šaknį (B-W): vyr. gim. Werd, mot. gim. Werda, daug. Wurrad.

žinomas kompozitorius Šostakovič kūrė neprasikišdamas savitumu, sovietai jį kėlė ant rankų; kada prasikišo savitumas, vakarų muzikos įtaka, ir pan. tą patį kompozitorių, turintį didelį garsą, priverstė atgailauti ir viešai pasmerkti savo kūrybą!... Kaip gi toks barbariškas požiūris į kūrybinę laisvę palietė lietuvių meną? Matome, kad avangardinė dailė visiškai sutriuškinta. Juk K. Čiurlionį bolševikai priverstų viešai atgailauti už jo paveikslus, išvadintų jį meno degeneratu, lieptų jam piešti realistiniu stiliumi pav. temą: traktoristas gauna pereinamąją raudoną vėliavėlę...

Bolševikinį barbarizmą regime V. Mykolačio Putino romano 'Sukilėliai' atveju. Apie tai plačiai rašo (aišku, maskuotai) Aleksandras Žirguly, 'Literatūra ir menas' (Nr. 45-46), savo atsiminimuose.

'Sukilėliuose' Putinas žadėjo išsiskleisti plačiausia panorama. Rašytojas gana naiviai tikėjosi, aptikęs sukilimo, protesto, ginkluotos manifestacijos temą, parašyti 'revoliucinį veikalą, kuris koja kojon eitų su privalomu 'revoliucingumu', kurį taip nori režimas įpiršti menui. Putinas, tačiau, apsiskaičiavo. Jis suprato revoliucingumą plačia istorine, intelektualine prasme. Jam, aišku, gerai buvo pažįstami prancūzų romanai, skirti Prancūzų revoliucijos epochai. Tame fone rašytojas gali išsiskleisti, nes gali įtalpinti daug personažų, panaudoti daug aštrių konfliktų.

Šią tendenciją matome pirmame 'Sukilėlių' tome. Čia išlaikytos visos rašytojo tendencijos, stebint sukilimą, protestą, pasipriešinimą, grynai humanisto intelektualo akimis. Tai buvo rašytojo taktinė klaida. Pirmasis tomas išvydo dienos šviesą. Jis pralindo pro cenzūrą, matyt, dėl Putino vardo prestižo. Romanas sužavėjo skaitytojus. Veikalo 'revoliucingumas' tam tikrą laiką klaidino ir vietinius meno 'rikiuotojus'. Buvo plačiai kalbama apie pirmojo 'Sukilėlių' tomo panaudojimą operos libretui. P. Cvirkos 'Frank Kruk', (Nepriklausomos Lietuvos apspaudymą) panaudojo operai 'Sukilėlių'?

Atėjo, susigriebe, Gorkio literatūros institute Maskvoje ištreniruoti 'kritikai'. Jie 'išverozijo', kad Putino 'Sukilėliuose' netikėtai kad nėra 'tikrojo revoliucingumo', bet kad romane giliai veisiasi 'šovinistinės' tendencijos, 'pronacionalistiniai perdainavimai'. Visiškai 'taupo aišku', kad centriniais teigiamais, veikalo personažais negalima imti dvasiškių!

Prasidėjo antras Putino 'perauklėjimas'. (Pirmasis buvo: privertus jį rašyti odes 'Slovingajam Spaliui'). Rašytojui kategoriškai davė suprasti, kad be 'socialistinio realizmo' metodo antrasis 'Sukilėlių' tomas nepamatys dienos šviesos. Partinių ir ideologinių cerberius elgesys sutraikė jau nebejauno rašytojo kūrybinę energiją, veikalo planavimą, kėslus išlikti ištikimam savo pirmųjų sukilimų siužetui. Pirmą kartą savo gyvenime Putinas prisipažino nebėga-

lys rašyti, apdoroti siužeto, apčiuopti personažų psichikos. Išleisdinęs puikų ir 'putinišką' pirmąjį tomą, rašytojas suklumpa prie antrojo tomo! Argi jis prarado svarstymų ir vaizdavimo galias? Anaip tol, ne! Jis rašo eiles, bene prasmingiausias iš viso savo kūrybinio lobio.

Putinas prarado 'Sukilėlių' svarstymų ir vaizdavimo laisvę. Šią laisvę iš jo atėmė literatūriniai politrukai. Apie rašytojo tragediją rašo A. Žirguly: 'Antrasis tomas vis dėlto nėjo taip greitai, kaip tikėtasi ir laukta. Buvo tarpų, kad Putinas visai negalėjo prisėsti prie rankraščio. O kai prisėsdavo, paketinės numatyto laiku romaną baigti -- iš pradžių dar leidėjams ir kitiems kalbėdavo apie terminus, bet kaskart nedrąsiau ir atsargiau, -- vėl turėdavo atitrūkti nuo rašomojo stalo. Pasitaikydavo ilgokų priverstinių pertraukų. Ištaisais mėnesiais romanas nepasistūmėdavo į priekį: 'Nė eilutės neparašiau'... Pasigirdo vėliau ir prasiitarimų: 'jei kada antrąjį tomą parašysiu...' Per kelerius metus su pertraukomis rašęs, perkopęs didesnė pusę antrojo tomo, galų gale veikalą atidėjo į šalį...

Šitokioje negebėjimo rašyti nuotaikoje rašytojas buvo privartytas iki senatvės. Siužeto korektūrų, kurios atitiktų 'socialistinio realizmo' punktams, jis arba nesusgebėjo padaryti, arba išsisuko iš to kompromiso, dedamasis sirguliuojas, vis tebesvarstas, tebeieškas pilno vaizdo. Jis rašė ir tuo laiku daug, tad politrukai negalėjo įtarti, kad 'Sukilėlių' nerašymas yra protestas prieš diktatą.

Rašo A. Žirguly: 'Dienorašty Putinas vaizduoja tikrai nelengvą savo padėtį: 'Sausis ir vasaris nuėjo niekais. Sirguoliuoju ir 'Sukilėliai' nejudą. Vargė mano, kaip man kartais esti bloga... Žūt būt reikia baigti 'Sukilėlius'. Ak, kiek jie man prigadino kraujo ir atėmė laiko!'

Nuo 'Sukilėlių' rašymo Putinas atsikalbinėjo sirguliuojamais, bet čia pat savo dienoraštyje jis rašo apie Thomą Mann'ą, kuris tvirtino, kad liga talkinanti rašytojui giliau įžvelgti į buitines prasmes. Ar tai nėra aiškiausias priminimas, kad kūrybinė laisvė yra sąlyga, kuriai esant antrasis 'Sukilėlių' tomas, kaip ir pirmasis, turi būti savitas, neprivertstinis, literatūrinis politrukų neindoktrinuotas veikalas? 'Sukilėlių' rašymą trukdė ne rašytojo ligos, bet režimo pagėdavimas matyti 'Sukilėlius' sukarpytus pagal 'socialistinio realizmo' kurpalį.

Visiškai įtartina atrodo Putino kalbos apie IV 'Altoriai' šešėly' tomo rašymą. Suklupęs ties antruoju 'Sukilėlių' tomu, Putinas ėmėsi kalbėti apie ketvirtą konstruktiviai užbaigtą 'Altoriai' šešėly' tomą! Jam, kaip veikalo formos meistriui, turėtų būti aiškiau už visus, kad ketvirtasis 'Altoriai' šešėly' tomas sudarkys parašyto veikalo vientisumą. Be ne žadėtų savo indoktrinatorių ketvirtame tome parašyti eskunigo Vasario įstojimą į lenininę kompartiją?

Šitie romanų rašymo technikos žinovo pareiškimai rodo, kad kūrybinės Putino energijos vėžimas važiuo-

gruoduotu režiminės prievartos keliu. Kaip 'Altoriai' šešėly', lygiai ir 'Sukilėliai', nėra doktrinariniai veikalai. Koks pav. 'Faustas' Putino veikalai yra siužetiniai. Siužeto lauke autorius ir išsemia temą. Jis negali tokį veikalą, kaip vulgariai sakoma, rašyti visą savo amžių. Todėl tokio žinovo, kaip Putinas, kėsmai vieną veikalą papildinėti, o nuo kito, jau ant gerų bėgių stovinčio, atsimesti, rodo kad rašytojo psichė buvo savaip sukrėsta, veikama iš šono, ir veikama negatyviai.

Rašo A. Žirguly: 'Putinas' norėjo jame ('Sukilėliuose') bendru žvilgsniu susieti sukilimo kovas ir įprasminti jų liūdną galą -- parodyti, kad sukilimo sėkla krito į palankią dirvą: ji jaučiamą vėlesnę kovose dėl spaudos laisvės ir 1905 m. revoliuciniame judėjime...'

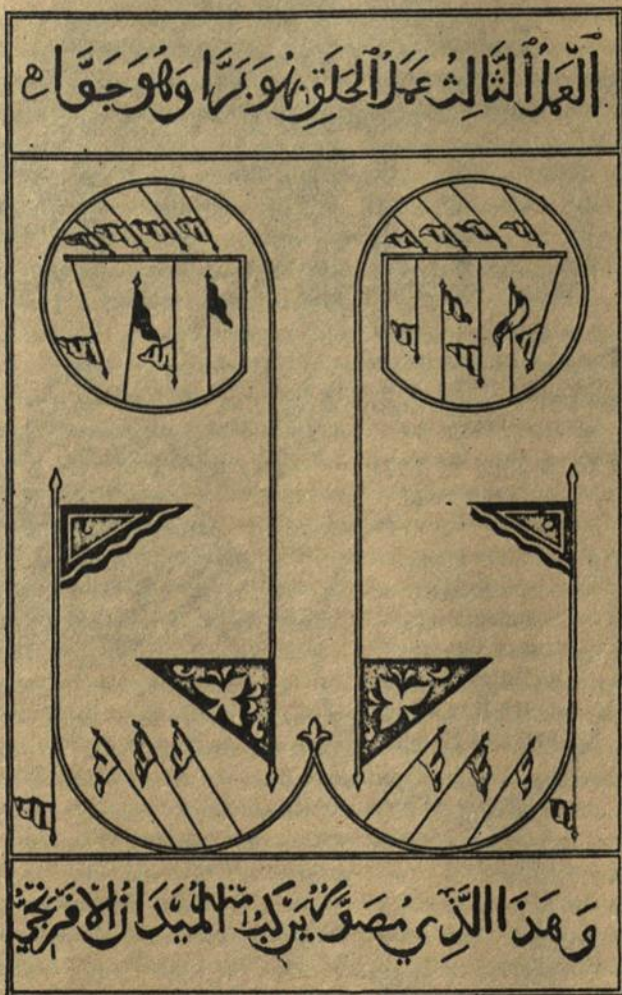
Štai, šis prasitarimas ir įrodo, kur link buvo priverstinai lenkiamas 'Sukilėlių' antrojo tomo siužetas! Ką kokia ekvilibristika autorius privalėjo peršokti keliasdešimt metų ir surišti sukilimą su ... 1905 metais, kada jau būtų imanoma išvilkti į sceną (kalbant visai jau sovietiška) ... leninės 'Iskros' platinimą Kauno gubernijos miesteliuose, icikovičių ir libermanų pastogėse...

Pasirodžius 'Altoriai' šešėly' tritomiui, vyskupas J. Staugaitis parašė tezinį atkirtį, romaną 'Tiesiu keliu'. Tas romanas privalėjo įrodyti, kad gyvenimo verpetuose dvasiškis įpareigotas elgtis kitaip, kaip kad darsis iškūnigis Vasaris. 'Tiesiu keliu' nusukendo literatūrinį kurjozų liūne. Versdami 'Putiną antru 'Sukilėlių' tomu parašyti idėjinį ir propagandinį atkirtį pirmajam 'Sukilėlių' tomui, bolševikai imitavo 'Tiesiu keliu' pavyzdį. Skirtumas buvo tačiau skaudesnis: pats autorius turėjo 'sudirbti' savo 'eretišką' veikalą. Kaip aukščiau minėjome, kompozitorius Šostakovič, režimui pareikalavus, smerkė savo kūrinius, tad kodėl gi tokiu subtyliu būdu ir Putinas negalėtų antruoju 'Sukilėlių' tomu, nuvainikuoti pirmojo tomo tezes?

Putinas pradėjo 'sirguliuoti'. Tas 'sirguliuojimas' įeis į istoriją kaip 'diplomatiskiausia liga', kurią kada nors beturėjo kūrybinis pasaulis. Antruoju 'Sukilėlių' tomu Putinas neišdavė pirmojo tomo tezių. Kovos ginklu jis pasirinko toki, kuris buvo po ranka. 'Sukilėlių' temą jis nepaprastai vykusiai panaudojo sukilimui prieš 'socialistinio realizmo' prievartą. Pro sovietinės cenzūros cerberius prasmukęs pirmasis 'Sukilėlių' tomas dabar reikalauja plačių 'įvado žodžių', kuriais knygą apsaugo Maskvinės literatūros institutą baigę 'kritikai'.

Savo atsiminimuose A. Žirguly nepadarė didelių atradimų. Kas tokius ir bea-tras 'Literatūros ir Meno' puslapių doktrinizmą? Bet A. Žirguly pateikė vertingų detalių, kurios rodo tikrą rašytojo santykį su jį supusia aplinka. Jis parodė ir aplinkos savybes.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Arabų, viduramžiais vartotų, jojimo vadovėlių tekstuose patiekiamos karo pratimų grafikos, skirtos raiteliams. UCLA arabų k. profesorius ir Lebanono konsulo dėka archaiškas užrašas buvo išverstas sekančiai: 'Trečiasis manevaras iš vidaus -- ir vidų... atėjo užkariautojas ir 'afrendzi' krito'. Žodis 'afrendzi' arabų buvo supras-tas kaip 'europiečiai kariai', laisvi bajorai, liaudai-varytojai (varingiai).

Ankstyvaisiais viduramžiais arabų literatūra pasižymėjo labai įvairių jojimo vadovėlių gausumu. Tų vadovėlių techniškas žodynas neretai išliko išimtinai baltiškas. Be to, vadovėliuose veik visada, ritualiniu būdu, turėjo būti atkartotas vienas pagrindinis skyrius apie žirgo apvaldymą o ir tinkamo balne sėdėjimo meną. Šis skyrius yra plačiai žinovų nagrinėtas ir yra pripažintas kaip po daug senesnių laikų, 'nežinomos kilmės' tekstas. Jis yra toks tobulas, jog kai kurie autoriai jį panaudojo net mūsų jojimo instruktoriams skirtuose vadovėliuose.

PRISISTATO "PAŽANGUS" AVINAS

Bolševikinis 'Valstiečių laikraštis', pagal savo srities paskirtį turėtų rūpintis profesiniu 'valstiečių' švietimu. Taip nėra. Retkarčiais kompartija paveda suloti 'buržuazinės išeivijos' adresu ir, 'Valstiečių laikraštis', numetęs šonan ūkininkas temas, klusniai vampčioja prie 'išeivių pinigų' slenksčio.

Valstiečių laikraštis 146 nr. įsidėjo kompartiniam žūlumui būdingą 'laiską iš Kanados'. Dar būdingas bolševikiniai 'polemikai' to apsiolojimo pavadinimas: 'Avinų mažėja'. Turint prieš akis nuolatines 'Valstiečių laikraščio' aimanas dėl gyvulių kritimo kolchozuose, pavadinimas atrodo patekęs į kolūkinės temas. Kur nors dėl supelijusių pašarų avinai ėmė kristi... Visai ne taip. Kanadiškis korespondentas J. Girdvainis 'informuoja', kad kažin koks S. K. Rogersas iš Toronto praneša džiugią žinią: 'nacionalistiniai išeiviai' nebeduoda pinigų 'vaduotojams lėbauti'!

Kas yra 'vaduotojai'? Valstiečių laikraščio korespondentas paaiškina: tai 'buvusių dvarų centriukų, bankų ir fabrikėlių savininkai pabėgę nuo savo liaudies rūstybės'. Kaip jie 'vaduoja'? J. Girdvainis paaiškina: 'jie

nori, kad i Lietuvą sugrįžtu tie laikai, kada šalį valdė smetonos, vilokaičiai ir klebonai'. Kodėl 'vaduotojai' prašo aukų? Valstiečių laikraštis paaiškina: vaduotojai iš seno įprato lobti i kitų saskaitą. Kas suorganizavo toki 'vaduotojišką pralobimą'? Atsakymas: 'ponai, kurie buvo Lietuvoje ministeriais, Kaune užėmė didelės vietas prie Smetonos'. Kaip lobsta 'vaduotojai'? J. Girdvainis ir jo torontietis Rogersas neieško žodžio kišenėje. Jie gerai žina, kaip 'vaduotojai lobsta': 'Vaduotojai algas pasiskyrė po 100 dolerių i savaitę'!

Kaip žinia, laikraščių redakcijos gauna aibes laiškų. Laiškų vertė ir kokybė įvairuoja. Redakcijos atranka rodo ir leidinio politiką. Amerikoje ir Kanadoje redakcijos stengiasi sugretinti kontrastuojančias nuomones, nes tai respektas laisvai galvojančiai auditorijai. Sovietuose laiškai turi pūsti i vieną dūdą: remti režimą ir komunizmo 'statybą'. Bet niekad laiškas negali būti kvailas! Tuo tarpu Valstiečių laikraštis nusitvėrė už J. Girdvainio laiško, kuris, matyti iš jo citatų, yra kvailas laiškas. Citatos rodo, kad nėra nei vieno punkto, kuris atitiktų tikro-

ISPŪDŽIAI IŠ TEATRO DIENŲ CLEVELANDE

L.B. Clevelando apylinkės valdyba, norėdama įvairinti kultūrinį Clevelando lietuvių gyvenimą, pakvietė Hamiltono Lietuvių dramos teatrą 'Aukura' pastatyti V. Alanto komediją 'Šiapus Uždangos' ir pasaką 'Sniego Karalienė'.

Gruodžio 8 matėme 'Šiapus Uždangos'. Veikale vaizduojami šeimos gyvenimo mylinčios ir pavydulingos žmonos, agresingos uošvės ir 'šeimos draugų'. Autorius puoselėja mintį, kad mes visi esame aktoriai šiuose uždangos, tai yra ne scenoje, bet realiam gyvenime. Anot jo, mes visi kasdien rašome tragedijas ir komedijas. Visa veikalo kompozicija labai sumaniai tą mintį realizuoja.

Aukuro aktoriai, vadovaujant režisieriui E. Dauguvietytei - Kudabienei, davė mums puikią, visais požūriais pavykusią komedijos interpretaciją. Šios rūšies spektakliuose aktoriai grėsia pavojus tapti klounais ir nukrypti šaržą, bet aukuriečiai to pavojaus laimingai išvengė. Jūs matėme natūralius ir nuoširdžius. Jų sukurtos situacijos teikė žiūrovams daug sveiko ir skanaus juoko (taip reikalingo vaisto šiais netikrumo ir rūpesčių laikais). Turėjom tikrai malonią ir linksmą pramogą. Pati režisierė sukūrė gyvą ir pasigerėtiną, senti dar nenorinčios uošvės vaidmenį. Jos dukters Vidos vaidmenį sekmingai atliko M. Kalvaitienė. Gana komplikotose situacijose aktorė pasirodė kaip stipri ir talentinga scenos menininkė. Šeimos draugų, rašytojo, Alės ir režisoriaus vaidmenis sekmingai atliko Alg. Ulbinas, Kazim.

vei. Leidinio redaktoriai, aišku, žino daugiau už J. Girdvainį, bet, vis dėlto, kvailą tekstą 'publikuoja'. Tai rodo redakcijos tendenciją, pavidimą, 'kryptingumą' ir savo informacijos suniekinimą.

Stai jums 'informacinė' tarnyba, kuri pasitelkė J. Girdvainio laiško davinius: kažin kur Kanadoje, trisdešimt penkeriems metams praėjus, dvarų centriukų savininkai ir buvę ministrai Kaune, suorganizavo aukų rinkimo komitetus ir lobta iš šimto dolerių savaitę algų!

Šio kvailo laiško paskelbimas nėra kvailas veiksmas. Tai yra tos pat politikos' praktika, pagal kurią 'buržuazinė išeivija' bombarduojama anoniminiais šmeižtais ir visokio išraitymo blefais. Tos 'politikos' pradžia yra emkaggebės ir enkavedės 'strategų' kabinetuose, kur 'vyresniojo brolio' instruktoriai isako vietiniams operatoriams, kaip elgtis su vienu ar kitu atveju...

Ta 'politika' sena, atpažinta, brutali ir menkavertiška. Įdomu, kad ta 'politika', kartais tampa ... kvaila! Tai rodo J. Girdvainio laiškas, tilpęs ... žemės ūkio reikalui skirtame leidinyje. Juk kolūkiuose krenta gyvuliai, stippa dėl blogų pašarų. Tarp karvių ir veršiukų, kuriems rašomi gaudūs nekrologai, nes krito be laiko, pasitraukdami iš komunizmo statybos, daug krenta avių ir avinų. Gal i praretėjusias avinų bandas Valstiečių laikraštis bando įjungti 'pažangų' aviną iš Kanados, drg. J. Girdvainį ir S.K. Rogersą? Vis dėlto dviem aviniais daugiau... (z.ž.)

Bungarda, Alft. Stanevičius, L. Stungevičienė ir Ant. Laugaly.

Su malonumu konstatuojame, kad pažanga, kurią 'Aukuras' yra padaręs pastaraisiais metais, leidžia jį laikyti vienu iš stipriausių išeivijos teatro kolektyvų. Linkime tat 'Aukurui', jo nepailstančiai režisieriui ir visiems bendradarbiams ilgiausių ir gražiausių metų, pilnų ištvermės, idealizmo ir pasiaukojimo.

Sekandį dieną, gruodžio 9, buvo 'Sniego Karalienės' 4 v. Anderseno pasakos inscenizacija -- premjera. Tai buvo ispūdingas pastatymas! Labai gražios dekoracijos (sukurtos Alg. Trumpicko ir Aldonos Markov). Prašmatnūs drabužiai ir visa butaforija. Daug nuoširdaus ir kruopštaus darbo ir nemaža sugebėjimų reikėjo visam tam paruošti.

Artistų sastatas įvairus, kaip reikalauja pasakos turinys. Tat matėme šalia suaugusiųjų 'Aukuro' aktorių ir gražų būrį vaikų ir paauglių. Iš šių pastarųjų grupės gera vaidyba ir aiškia kalba išsiskyrė Kajaus vaidmenį atlikęs Edv. Labuckas, Gerdos rolėje -- Ramunė Pleinytė ir mažosios plėšikės rolėje -- Ramunė Verbiekaitė. Kitiems dar tektų įprasti scenoje garsiau kalbėti. (Daugelio pradedančių artistų yda, kuri daug rūpesčio sukelia visiems režisieriams).

Didieji artistai buvo labai puikūs. Negalėtum pasakyti, kad jie ne profesionalai.

Stasio Ilgūno grimai buvo be priekaištų. Teatrui tai didžios reikšmės laimikis turėti toki prityrusį specialistą.

Veikalas gana ilgas, užtrukęs virš 3 valandų (4 dekoracijų keitimai!). Kadangi visada pasitaikys žiūrovų, nežinančių pasakos turinio ar nepajėgiančių suprasti visą veiksmo eigą, tai gal būtų gera idėja, jei pasakotojas šiek tiek daugiau supažindintų žiūrovus su įvykių eiga. Tokio išsamesnio paaiškinimo būtinai reiktų prieš 2 veiksmą, kada Gerda išeina broliuko ieškoti.

'Sniego Karalienė' yra taikoma jau paaugusiems vaikams. Šį kartą didžiąją publikos dalį sudarė gana maži vaikai. Stebėtina, kad jie su dėmesiu sekė scenos vyksmą ir buvo, palyginti, ramūs. Sunku išaiškinti ir dar sunkiau pateisinti mūsų kolonijos paauglių taip mažą dalyvavimą premjeroj. Ar jie nepajėgė atsitraukti nuo televizijos, ar jau nebematė reikalo ateiti i specialiai jiems skiriamą vaidinimą? Rengėjai jaučia apmaudingą nusivylimą. Didysis Clevelandas šį kartą pasirodė esąs labai 'nedidelis'...

Atsisveikinime su 'Aukuru' pareikšdami jam nuoširdų dėkingumą. Gražus, drausmingas ir darbštus sambūris. Vakarienių metu apsikeitėm jautriom kalbom, ypatingai iškeliant jaunųjų 'Aukuro' dalyvių gražų pavyzdį. Vaišes per abi dienas organizavo Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos tėvų

ATVYKSTA JURGIS JANKUS

Vasario 9 d., 7:30 v. v. Lietuvių Namuose yra ruošiamas Literatūros Vakaras, i kurį atvyksta žymusis lietuvių literatas Jurgis Jankus ir skaitys savo kūrybą. Visa Clevelando visuomenė yra kviečiama kuo skaitlingiau dalyvauti šiame Literatūros Vakare.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS RĖMĖJŲ 142 BŪRELIS

Būrelis buvo suorganizuotas 1952 m. spalio 1 dieną a.a. Antano Jonaičio. Tuo būdu jis gyvuoja jau virš 20 metų.

Per šį laikotarpį būrelio nariai keitėsi: vieni išstojo, kiti iškeliavo amžinybėn. Su pastaraisiais iškeliavo ir būrelio įkūrėjas Antanas Jonaitis. Jam mirus, būrelio narių paskatinta sutikau tęsti mano vyro pradėtąjį šalpos darbą.

Būrelio nariai i metus moka \$12.00 ir kai kurie \$6.00. Atrodo tai nedidelė suma, bet reikia nepamiršti, kad dauguma būrelio narių šią auką duoda nuo pat būrelio iškūrimo.

Per paskutiniuosius tris metus gimnazijai pasiūsta \$720.00 gi nuo būrelio iškūrimo pasiuntėme virš 5.000 dolerių. Tai labai graži ir prasminga mažo žmonių būrelio sudėta auka.

Kai paaukoji spaudai ar radijo valandėlei 5 dolerius metuose, tuojau pavardė paskelbiama viešumai įvertinant auką. Tuo tarpu Vasario 16-tos gimnazijos rėmėjų pavardžių niekas net nežino, lyg jų geri darbai būtų visai beverčiai. Mano supratimu, būrelių rėmėjai priklauso prie pačių didžiausių geradarių.

Suminėsiu kelis gražius pavyzdžius, kurie pateisins mano teigimą.

1. Nemažas būrelio narių skaičius jau yra išėję i pensijas, kurių pajamos žymiai sumenkėjo, bet nė vienas iš būrelio neišstojo.

2. Viena būrelio šeima Aldona (Malcanaitė) ir Juozas Grinai darbo reikalu perkelti i Venezuelą, bet būrelyje pasiliko.

3. Dr. Valdas Bergas gykomitetas.

L.B. Clevelando Apylinkės Valdybai priklauso padėka už šių dviejų teatro dienų suorganizavimą ir pravedimą. (pk)

45th ANNUAL AL SIRAT
GROTTO CIRCUS

CIRCUS

Cleveland's 45th annual
Greatest Winter Entertainment
Event for the whole family
Only 5 DAYS, 10 performances
CLEVELAND PUBLIC HALL
Feb. 6 thru Feb. 10

3 Big Rings
25 thrilling
and hilarious
acts selected
to entertain and
amaze true Circus
lovers of all ages.

Starring: Tarzan Zerbini's
lions & Tigers which clawed
him here 5 years ago. Victor
Julian's entrancing dancing
dogs, Clown kings — BLINKO, THE
WILSONS, GENE RANDOW, Norbu,
the almost human gorilla, Miss Trudells,
Miss Jacqueline, Aerialists and the dar-
ling damsels high above the floor, plus
many more world-famous human and
animal performers brought from 5 con-
tinents.

FEB. 6 thru 10 CIRCUS SCHEDULE

(Sunday, Feb. 10, shows 2 & 6 P.M. benefit American Cancer Society)

Reserved Seat prices tax included	Weekday Evenings
Matinees, 2 p.m.	Weds., Thurs., Feb. 6 & 7
Evenings, 8 p.m.	\$4, \$3.25, \$2.75, \$2.25
Weekdays Matinees	Fri. & Sat. Evenings,
Thurs., Fri., Feb. 7 & 8	and Sat. matinee \$4.50
\$3.50, \$3, \$2.50	\$4, \$3.50, \$3, \$2.50

TICKETS NOW ON SALE

CLEVELAND PUBLIC HALL
Convention Center Box Office
Open Daily 10 A.M. to 5 P.M.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.
Automatinė, kompiuterizuota apskačiavimų sistema.

★
Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★
Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★
Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos pafarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta, • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VASARIO 16
MINĖJIMAS

Minėjimas įvyksta sekmdienį, š.m. vasario 17 d. sekančiai:

10 val. ir 10:30 val. ryte šv. Mišios abiejose liet. parap. bažnyčiose.

Iškilmingas minėjimas 4 val. p.p. Naujos Liet. Parapijos salėje. Pagrindinę kalbą pasakys ALT ir LB veikėjas ir daugelio amerikiečių organizacijų pareigūnas dr. Jonas Genys iš Washingtono. Minėjime taip pat kalbės Clevelando meras Ralph Perk.

Koncertinėje Dalyje pasirodys sol. Aldona Stempuzienė ir Clevelando Ramovėnų choras, vadov. muz. Juliaus Kazėno. ALT

KLAIPĖDOS SUKILIMO MINĖJIMAS

Š.m. sausio 27 d. 4 val. po pietų Lietuvių Namuose Clevelando šauliai ruošia Klaipėdos krašto sukilimo minėjimą. Paskaitą skaitys Algirdas Kasulaitis. Meninę dalį atliks Čiurlionio Ansamblio Moterų choras ir kanklių orkestras, vadovaujamas muz. Alfonso Mikulskio ir muzikės Onos Mikulskienės. Šauliai nuoširdžiai prašo atsilankyti clevelandiečius į minėjimą. Po minėjimo šauliai svečius pavaišins kava.

KONCERTAS

Pirmadienį, sausio 28 d., 8 v. v. Ursuliečių Kolegijoje, Fritzsche Student Center (Fairmount Blvd. ir Lander Road kampas) įvyksta dainininkės Charlotte Parkhurst ir pianisto Antano Smetonos rečitalis. Programoje Wolfo, Bernsteino, Mozarto ir Chopino kūriniai.

Iėjimas laisvas. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

ATIDĖJO PIETUS

Dėl susidėjusių aplinkybių Vysk. Valančiaus lit. mokyklos rengiami pietūs, vasario 17-tąją neįvyks.

PAMINĖTA A. SMETONOS MIRTIES SUKAKTIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

anksto painformuota apie minėjimą, todėl apie 4 val. p.p., kada turėjo prasidėti minėjimo akademija, buvo publikos prisipildžiusi didžioji naujųjų Lietuvių Namų salė.

Akademiją atidarė ALTS-gos Clevelando skyriaus v-bos pirmininkas Jonas Moccus. Visiems susirinkusiems sugiedojus Tautos himną, akademijos įvadinį žodį pasakė ALTS-gos pirmininkė Emilija Čekienė. Nors daug kartų Lietuva buvo praradusi laisvę, — kalbėjo ji, — daug kartų priešų naikinama kovojo ginklu, daug turėjo sudėti kraujo aukų, bet kol tautos dvasia gyva, Lietuva niekada nežuvo ir neišnyks iš pasaulio istorijos. O kad ta tautos dvasia išliktų gyva, kas nors ją turi nuolatos budinti, žadinti iš apsnūdimo, neleisti prarasti vilties. Vienas tokių pačių iškiliausių tautos žadintojų buvo Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, kurio mirties sukaktis čia minima. Kondensuotai peržvelgusi jo veiklos šakotumą, Emilija Čekienė savo žodį baigdama priminė, jog susirinkom čia nusilenkti tam, kurio gyvybė užgeso prieš 30 metų, kuris ligi mirties dirbo, idant jo tautos gyvybė pilnai išsiskleistų naujam gyvenimui, kurio darbai padarė jį mūsų tautoje nemirtingu laisvės kovos simboliu ateinančioms kartoms.

Po to giliu susikaupimu buvo išklausyta ištrauka iš prezid. Antano Smetonos kalbos, kurią jis pasakė 1941 metais Chicagos lietuviams. Anuomet įrašyta juosta išsaugojo Margutis ir leido ją šioje akademijoje pasinaudoti. Prezidento kalba gili, prasminga ir, atrodo, šiandien tiek pat aktuali kaip prieš daugiau nei trisdešimt metų, kada jis kalbėjo vos į šį kraštą atvykęs.

Kruopščiai paruoštą paskaitą tema 'Antano Smetonos palikimas' skaitė pagrindinė šios akademijos kalbėtoja Aldona Augustinavičienė. Prelegentė pavaizdavo Antaną Smetoną kaip gilią erudicijos mokslininką, filosofą, stilistą, publicistą, valstybininką, kartu paprastą, geros širdies žmo-

gų, šeimos vyriausiąjį narį sektinu pavyzdžiu švytintį kartų kartoms. Paskaitos įdomumą kėlė dar ir tai, kad prelegentė, puikiai valdydama žodį ir dikciją mokėjo supinti rašytų šaltinių pateiktas ir velionį prezidentą taikliai apibūdinančias mintis su jos pačios išgyvenimais, kada ji, būdama jaunutė studentė, giminytės ryšių dėka, galėjo įvairiomis aplinkybėmis būti jo aplinkumoje, kalbėtis su juo ir dėmėtis jo minčių polėkius, ideologinius samprotavimus ir gyvenimišką išmintį. Pasakaita buvo akademinio lygio, skelbtina spaudoje ištiesai (ir tai bus padaryta). Auditorija ją išklause su įdomumu ir priėmė su dėkingumu.

Meninėje programos dalyje Prezidento vaikaitis Antanas Smetona meistriškai paskambino fortepijonu Chopino preliudus (Opus 28).

Malonu buvo išklausyti pora kadaise Antano Smetonos parašytų laikraščių vedamųjų, kuriuos perskaitė aktorius Ignas Gatautis.

Akademija buvo baigta dingiai nuskambėjusia Lietuviais esame mes gimę, kurią su orkestro palyda atliko Čiurlionio ansamblis ir kurią Tėvynės Garsus radijo programos ved. Juozas Stempuzis perdavė per modernią salės garsiakalbių sistemą.

Po to sekė ponių paruoštos vaišės — kava su pyragaičiais ir tarpusavio bendravimas, užtrukęs keletą valandų.

Tenka pastebėti, jog minėjimas buvo rūpestingai atliktas, sklandžiai įvykdytas, oriai priminė mūsų didįjį valstybės vyrą ir tautinės ideologijos formuluotoją. Kaip toks jis ilgainiui prisiminime. Nors abu Clevelando anglų kalba dienraščiai šykštškai mini tautybių parengimus šis sukakties minėjimas vis dėlto buvo pastebėtas abiejų — Cleveland Plain Dealer ir Cleveland Press. (al)

FOR SALE

Commercial property rented, good income East 185 St. Principals only. Call: 449-0665. (3-6)

Rita Premeneckienė

LIETUVĖ LAIMĖTOJA

Šių metų sausio mėn. 1 d. buvo prisaikdinta Westlake miesto (Clevelando priemiesčio) Tarybos IV rajono atstovės pareigoms Rita Premeneckienė, per paskutinius savivaldybinius rinkimus didelių balsų persvara nugalėjusi stambius varžovus: advokatą Charles Raurie ir ekonomistą-brokerį Theodor Vargo.

R. Premeneckienė seniai domisi politiniu gyvenimu ir aktyviai dalyvauja keliose amerikiečių organizacijose. Jos iniciatyva buvo suorganizuota namų savininkų draugija Westlake, kurios tikslas apsaugoti ramių gyventojų reikalus nuo biznierių išnaudojimo. Šiuo reikalu jai pavyko praveisti istatymą.

1971 m. R. Premeneckienė buvo išrinkta į Respublikonų centrinių komitetą atstovauti savo apylinkę. Tų pačių metų rudenį ji buvo renkama į Westlake miesto tarybą, bet 40 balsų skirtumu rinkimus pralaimėjo. Dėl to nenusiminė ir tęsė darbą toliau. Būdama Westlake namų savininkų draugijos kasi-ninkė, turėjo progos leisti žmones save pažinti ir su vietiniais gyventojais susibend-rauti. Jos asmeniu susido-

mėjo vietinės jaunimo organizacijos. Skautės ir skautai ją kviečia paskaitoms. Amerikiečių jaunimui ji aiškina krašto laisvės vertę, paliečia ir Lietuvos tragišką laisvės netekimą, skatina jaunuolius išaugti gerais savo krašto piliečiais ir suprasti pavergtų tautų siekius, jų troškimus atsipalaiduoti nuo okupantų jungo. R. Premeneckienė yra gili lietuvių-patriotė visa širdimi mylin-ti lietuvių tautą. 10 metų iš eilės mokytoja Vyskupo Motiejaus Valančiaus li-tuanistinėje mokykloje, nuo 1970 metų vadovauja Lietu-vių Respublikonų Klubui, Clevelande, kurio ji pati yra įsteigėja, priklauso Cleve-lando DLK Birutės Draugi-jai, yra pirminnkė lietuvių kultūrinio darželio.

Clevelando birutininkės savo narės politiniams lai-mėjimams atžymėti savo viešo parengimo metu ją pasveikino ir pristatė Cleve-lando visuomenei, palinkėjo naujose politinio darbo pa-reigose kopti aukštyn bei sėkmingai dirbti gyvenamo krašto gerovei ir drauge ginti Lietuvos laisvės atsta-tymo reikalus.

Rita Premeneckienė tur

būt yra pirmoji lietuvių moteris emigrantė, natūralizuota pilietė, kuri išigijo amerikiečių visuomenėje pasitikėjimą politiniam darbui.

J. Budrienė

• Perkant ar pardodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 316Q1 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obe-tenį tel. 531-2211.

MILL WRIGHT MACHINE REPAIRMEN

Préfer journeymen experi-enced in operating drill press, grinders, arc welders, gas cut torches, etc. We offer a good hourly rate, insurance and pension benefits, vacation and stock option plan. For appoint-ment call Mrs. Beach, 216-341-9494.

INLAND STEEL
CONTAINER
DIV. INLAND STEEL CO.
9612 Meech Ave.
Cleveland, Ohio 44105
An Equal Opportunity Employer (5-7)

AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATORS & SET-UP MEN EXPERIENCED

Needed for expanding commercial ball bearing manufacturer in Wilson, N. C. New Britton, Multies and Brown & Sharpe single spindle experience or equivalent is desirable background. Top rates of pay, excellent fringes, paid relocation expenses and interview travel expenses. Call SYLVIA MATTHEWS at 919-237-8181 or write P. O. Box 370, Wilson, N. C. 27893. (4-10)

SET UP MEN

BROWN & SHARP SCREW MACHINES

WARNER & SWASEY A. C. CHUCKERS

Set up men and experienced operators will be considered for these excellent growth positions, high pay, overtime, fringe benefits. Public transportations runs past our front door. Call or see Mr. D. MARCUS.

ENCORE MFG. CORP.

4310 Carnegie
Cleveland, Ohio 44103
(216) 431-1043

(2-8)

Vaidai iš Clevelande suruošto Prezidento Antano Smetonos 30 metų mirties sukakties minėjimo. N aujųjų Lietuvių Namų salė buvo pilna publikos. J. Garlos nuotraukos

PUT A LITTLE SPRING IN YOUR DAY.

EARLIER THAN EVER BEFORE!

February 16-24 Open 10-10 daily.
NATIONALITY DANCING AND MUSIC
by members of the Folk Arts Association.
Mon.-Fri., 7:30 p.m. weekends 2 p.m. & 7:30.
SAVE 30%. ADVANCE TICKETS, \$1.75
Available at florists' nationality organizations, stores till Feb 13

GARDENS & FLORAL DISPLAYS.
CONTEMPORARY MODEL HOME.
DAILY FASHION SHOWS
HUNDREDS OF EXHIBITS.

Tickets \$2.50 at door
No performances Sun eve-
ning Feb 24. 8:30 closing.

FEB. 16-24
CLEVELAND
CONVENTION
CENTER
AND PUBLIC
AUDITORIUM

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ALTS-gos pirmininkė Emilija Čekienė, atskridusi į Clevelandą dalyvauti Prezidento A. Smetonos 30 m. mirties sukakties minėjime, neužmiršo ir Dirvos, kurią aplankė lydimą ALTS-gos Clevelando skyriaus pirm. J. Mockaus, susipažino su redakcijos ir administracijos tarnautojais ir išvykdama į svečių knygą įrašė šiuos žodžius: "Didžiai vertinu Dirvos redaktoriaus ir visų bendradarbių pasiūlymus darbą lietuvių išeivijos tautinei egzistencijai. Darbą, už kurį joks materialinis atlyginimas negali apmokėti, tik mūsų tautos ateities istorija įvertins. Linkiu visiems sėkmės, ištvermės Jūsų šiuose darbuose tautinių idėjų sklaidime ir lietuvių ateities tęsime išeivijoje."

LAIMINGIEJI DIRVOS SKAITYTOJAI

(Atkelta iš 1 psl.)

tis — V. Dubinskas, Chicago, Ill., Suktinis — A. Motiejūnas, Clevelando, Ohio.

• Šventaragis. V. Alanto istorinis romanas. Laimėjo: A. Mikulskis, J. Saulėnas, V. Skirmuntas, V. Čižauskas, B. Gediminas.

• Simas. J. Gliaudos. Laimėjo: V. Katelė, dr. S. Virkutis, V. Kulbokas, D. Mekišius, A. Braškys, L. Bar-mus, A. Elijošius, M. Meiliūnas, V. Janušauskas, V. Dzigas, A. Šeštokas, A. Puskepalaitis, L. Lendraitis, dr. V. Avizonis, V. Bacevičius.

• Draugas don Camillo, Giovannino Guareschi satyrinis romanas. J. Palukaičio dovana. Laimėjo: B. Tiškus, S. Jurkūnas, J. Naras, E. Čižauskas, J. Garla, J. Šilgalis, J. Širka, B. Garlauskas, A. Petrauskas, J. Babrys.

• Laisvės Kovų Dainos. Lietuvos partizanų poezija. Lietuvos Nepriklausomybės Fondo dovana. Laimėjo: K. Baronas, I. Stankevičius, W. Hoffman, J. Sandargas, P. Steikūnas.

• Rezistencija. R. Spalio romanas. Laimėjo: A. Stan-kūnas, A. Daunys, dr. P.

Pranešame mūsų giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad 1974 m. sausio 3 d. mirė nuo staigaus širdies priepuolio mūsų mylima mamytė ir uošvė

BRONĖ

PLEČKAUSKAITĖ-ŽUKIENĖ.

Nuliūdime paliko dukterį Danutę ir žentą Albertą ir anūkus Karen ir David.

Giliame liūdesy duktė

Danutė Žukaitė Rossi
23 Round Top Road
Warren, N. J. 07060

Mylimoms seserims

A. A. MAGDUTEI AUKŠTIKALNIENEI

(Australijoje) ir

A. A. ELENAI SNARSKIENEI

(okup. Lietuvoje) beveik tuo pačiu metu mirus, ANTANINAI VAIČAITIENEI, jos šeimai ir ONAI DALIDIENEI nuoširdžiai užuojautą reiškia

Kazimiera ir Aleksas Laikūnai

A. A.

MAGDUTEI AUKŠTIKALNIENEI

Australijoje mirus, jos seserims ONAI DAILIDIENEI ir STASEI VAIČAITIENEI su šeima reiškiamame gilią užuojautą ir kartu liūdime

O. J. Kalvaičiai
K. Kalvaitienė
E. P. Grigoniai

Į TALKĄ SIMUI KUDIRKAI

Naujai patirtos informacijos, kad Simo Kudirkos motina yra gimusi Amerikoje (1906 m. Brooklyn) atvėrė duris galimybei jį išlaisvinti. JAV LB CV delegacija lankėsi šiuo reikalu įvairiose istaigose Washingtone. Delegacija sužinojo, kad yra gera galimybė, kad ir Kudirka turi teisę į Amerikos pilietybę, o gal net ir pilietis. Kad JAV Valstybės Departamentą pastūmėti veikti šiuo reikalu, reikia gauti Amerikos Kongreso paramos.

Kongresmanas Bob Hanrahan, iš Illinois, yra pereinamųjų metų bėgyje daug pastangų įdėjęs Kudirką išlaisvinti ir ypač dabar yra pasiryžęs praversti efektingą akciją. Gruodžio 23 d. kalbėdamas per 'Laisvės Žiburio' radiją New Yorke, kongr. Hanrahan prašė, kad jo pastangos kongrese būtų paremtos visuomenės laiškais. JAV LB CV ragina lietuvių visuomenę atkreipti dėmesį į kongr. Hanrahan prašymą ir rašyti jam ir savo vietiniams kongresmanams, prašant jų siekti Kudirkos laisvės remiantis naujomis žiniomis. Vietinių kongresmanų taip pat prašyti kad jie remtų kongr. Hanrahan veiklą šiuo reikalu Amerikos Kongrese.

Laiškai gali būti trumpi, tik pora sakinių. Pakanka kad būtų pasakyta: 'Mes remiame Jūsų pastangas Kudirką išlaisvinti'.

Laiškus adresuoti: The Honorable Bob Hanrahan; House of Representatives Longworth Office Building Washington D. C., 20515

Švarcas, T. Palionis, B. Tarutis, M. Vaišnys, H. Andruška, J. Narbutas, V. Mažeikienė, L. Gaudušas.

• Timeless Lithuania. Oven J. C. Norem veikalas. Laimėjo: A. Vaišnys, M. Gečiauskas, S. Virpša, dr. A. Kisieliū, P. Vaičaitis.

• House upon the sand. Jurgio Gliaudos romanas. Laimėjo: F. Andriūnas, J. Vaitkus, J. Diamantis, A. Dailidė, J. Miškinis.

• The Sonata of Icarus. Jurgio Gliaudos romanas. Laimėjo: O. Saulaitienė, V. Poškus, J. Kaklauskas, R. Nelsas, K. Kiznis.

• Kad ji būtų gyva. Emilijos Čekienės publicistikos rinkinys. Laimėjo: inž. R. Pauliukonis, A. Mikoliūnas, F. Janonis, V. Kasakaitis, J. Jurkūnas.

Visiems dovanų aukotojams ir rėmėjams Vilties draugijos valdyba ir Dirva nuoširdžiai dėkoja už paramą Dirvai. Ačiū.

**LIETUVOJE MIRĘ
PEDAGOGAS
ALFONSAS TAŠKUNAS**

Ukmergėje gruodžio 24 d. mirė pedagogas Alfonsas Taškūnas, sulaukęs 88 metų amžiaus.

Velionis yra buvęs Viešnių, Molėtų ir Ukmergės gimnazijų direktoriumi, bei Mažeikių pradž. mokyklų inspektoriumi.

Jam būnant Viešnių progimnazijos direktoriumi, jo mokiniams yra buvęs skulptorius Bronius Pundzius, poetas Skabeika, režisierius J. Miltinis, JAV gyvenęs SLA prezidentas Povilas Dargis bei kiti asmenys, išsiskleidę dabar po platųjį pasaulį.

Brocktono miesto meras David E. Crosby.

LIETUVIŲ KILMĖS MERAS

Sausio 6 d. 10 val. šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčia, kaip per didžiąsias šventes, pilnutėlė. Klebonas Petras Šakals atnašavo padėkos šv. Mišias, kurias už prašė naujai išrinktas lietuvių kilmės, katalikas, Brocktono miesto burmistras — David E. Crosby.

Klebonas pamokslo metu pasveikino naująjį burmistrą išreikšdamas džiaugsmą ir didelį pasitenkinimą sulaukus aukštesnėse pareigose lietuvių. Kvietė parapijiečius remti savo maldose. Choras, muz. Julius Gaidelio vadovaujamas giedojo naujai sukurtas lietuviškas Mišias (Jul. Gaidelio).

Po pamaldų parapijos salėje įvyko burmistro pagerbimas, kuriam vadovavo Vytautas Eikėnas. Pirmiausia choras išsiriškiavęs scenoje, choristės tautiniais drabužiais, gražiai pasirodė savo puošnumu ir dainomis.

Klebono lydimas scena užėmė jaunas, aukštas, malonaus šypsno, gal 35-40 m. amžiaus, naujasis 90 tūkstančių Brocktono miesto šeimininkas — burmistras, Dr. David E. Crosby, kurį programos vadovas gausiai susirinkusiems svečiams pristatė ir šia eile iškviėtą organizacijų sveikintojus: Sodaliųjų vardu — Barbara Gregorienė, Brocktono lit. mokyklos ir lietuvių Katal. Moterų Sąjungos — E. Ribokienė; Katl. Susivienijimo — J. Činčys; L. Šaulių — Aleksandras Mantautas; L. Vyčių — Sylvija Šukytė; Vyčių Centro Valdybos — pirm. Zuzana Barauskienė; Balso — M. Gofensas; A. L. Susivienijimo — Mikas Klimas; L. Bendruomenės — St. Eiva; A.L. Tarybos — Z. Barauskienė; Kazimiero liet. klubo — Pr. Kukauskas; Sandaros klb. — Povilas Gaigalas.

Sveikintojai lietuvių ir anglų kalbomis daug pasakė gražių ir gerų linkėjimų naujose pareigose lietuvių kilmės D.E. Crosby, kuris

kiekvienam sveikintojui padėkojo gražiu 'ačiū'.

Po sveikinimų lietuviai įteikė medžio drožinyje, gintaro gabalu papuoštame ant stalo pastatomą Lietuvos vėliavėlę su įrašu 'Brocktono lietuviai 1974 m.

Padėkojęs už sveikinimus ir gražią dovaną visus pakvietė vaišėms (čia pat salėje). Svečiai vaišinosi, šnekučiavosi su naujuoju burmistru, jo tėvais. Motina gražiai kalba lietuviškai, kuri jau čia gimusi — Vismantaitė. Jos tėvai, Dovido seneliai Ona ir Ignatas Vismantai su pirmąja banga iš Lietuvos atvykę. Burmistro tėvas arių kilmės, ilgą laiką tarnavo policijoj, kapitono pareigose.

Naujasis burmistras, David E. Crosby baigęs teisę daktaro laipsniu ir bibliotekininkas — magistro laips. iki šiol vertėsi advokatūra.

Sausio 7 d. prisaukintą miesto rotušėje ir tą dieną pradėjo Brocktono miesto burmistro — mayor pareigas.

David E. Crosby didžiuojasi savo lietuviškąja kilmė. Mūsų pareiga jame tą pasididžiavimą ugdyti, jį remti.

E. Ribokienė

DIRVAI AUKOJO

Atnaujuojami prenumeratorai ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

L. Sagys Cleveland \$10.00
K. Pautienis, Cleveland 5.00
P. Lukošius, South Australia 16.60
J. Kaškelis, Toronto 7.00
L. Kalinauskas, Toronto 2.00
V. Gelgotas, Cleveland .. 5.00
J. Bakšys, Chicago 7.00
J. Sandargas, So. Daytona 7.00
Jurgis Kiaunė, Jamaica 5.00
J. Valaitis, Great Neck .. 2.00
B. Oniūnas, Maspeth 2.00
K. Miškinis, Rochester .. 2.00
L. Jankauskienė, Mountainside 5.00

Iš spaudos išėjo

inž. PETRO LELIO atsiminimų knyga

"LIETUVOS KELIU 1910-1973 M."

Šioje 270 psl. gausiai iliustruotoje knygoje yra 90 straipsnių, suskirstytų į šešis skyrius: I. Caro valdžioje, II. Pirmasis pasaulinis karas, III. Laisvės kovos, IV. Nepriklausomybės metai, V. Antrasis pasaulinis karas, VI. Emigracijoje. Dalis šių atsiminimų buvo spausdinta 1970-72 m. "Nepriklausomos Lietuvos" savaitraštyje antrašte "Prieš 50 metų".

Knyga parduodama kioskuose, bet galima ją gauti pas autorių: 32 Weatherell St., Toronto 9, Ont. Canada. Knygos kaina \$6.

A. Vasis, Cleveland 2.00
J. Bagdonas, Woodhaven 7.00
St. Giedrikis, So. Orange 7.00
A. Griauzdė, Avon 5.00
K. Šeputa, Miami Beach 7.00
E. Drasutis, Philadelphia 2.00
Ona Daškevičius, Chicago 2.00
V. Aglinskas, Chicago .. 2.00
A. Plėnis, Chicago 10.00
A. Pautienis, Cleveland 15.00
A. Kiršonis, Rancho Palos Verdes 10.00
D. Usas, Maspeth 7.00
J. Staškus, Yonkers 2.00
A. Gudėnas, Cleveland .. 2.00
K. Stašaitis, Detroit 2.00
L. Morkūnas, Chicago .. 1.00
S. Mineika, Centerville .. 5.00
P. Milašius, Cleveland .. 2.00
J. Matulevičius, Worcester 10.00
F. Juras, Cleveland 2.00
S. Jurgutavičienė, Euclid 7.00
J. Sirusas, Stockton 10.00
J. Sirusas, Stockton 2.00
R. Savickas, Monticello .. 2.00
A. Jankus, Delair 2.00
E. Juodėnas, Cleveland .. 2.00
C. Tamašauskas, Phila. .. 2.00
J. Žvirblis, Grand Rapids 7.00
S. Petrusis, Omaha 7.00
S. Jauniškytė, W. Germany 5.00
J. Juodvalkis, Chicago .. 2.00
J. Grigaitis, Chicago 5.00
Ed. Balceris, W. Los Angeles 7.00
J. Grėbliūnas, Chicago, Ill. 3.00
Z. Jakulis, Rocky River 2.00
J. Montvila, Bayside 7.00
V. Šamatauskas, Cleveland 2.00
K. Leknius, Detroit 2.00
V. Šukys, Toledo 2.00
J. Lesčinskas, Detroit .. 5.00
V. Miškinis, Toronto 2.00
T. Kavaliauskas, Detroit 2.00
A. J. Aleksis, Waterbury 2.00
A. Juodvalkis, E. Chicago 10.00
M. Židonis, New Haven .. 7.00
V. Junevičius, N. Olmsted 7.00
J. Rekašius, Detroit 2.00
P. Malėta, Chicago 2.00
S. T. Thomas, Miami Beach 2.00
T. Blinstrubas, Chicago .. 5.00
A. Trečiokas, Orange 7.00
A. Palaitis, Racine 2.00
A. Valiulis, Los Angeles 7.00
Seascape Resort Motel, Daytona Beach 20.00
A. Grigaitis, Sterling Hts. 2.00

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

FACTORY HELP
NO EXPERIENCE NEEDED FOR LIGHT FACTORY WORK. Steady work for qualified people. APPLY IN PERSON INTERSTATE DIESEL CO. 2093 EAST 19th ST. CLEVELAND, OHIO (5-14)

MEN WANTED
GENERAL LABOR STEEL WAREHOUSE 2ND SHIFT Good Benefits INDEPENDENT STEEL CO. 615 LIVERPOOL DRIVE (Off Pearl & Grafton Rd.) VALLEY CITY, OHIO 216-225-7741 (5-11)

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED MACHINISTS HORIZONTAL BORING MILL TURRET LATHE ENGINE LATHE

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Paid Blue Cross and life insurance. West Side location. High hourly rate and overtime. Apply in person.

REX BUCKEYE CO
7500 Associate Ave. Cleveland, Ohio 44144 (5-10)

WANTED EXPERIENCED BRASS FOUNDRY WORKERS MOLDERS CORE MAKERS MELTERS
Steady work for qualified men & fringe benefits. FARNAN BRASS WORKS CO. 1104 CENTER ST. CLEVELAND, OHIO 216-241-3323 9 a.m.-3 p.m. (5-9)

MACHINISTS
Job Openings for exp. Operators. Vertical Boring Mill Operator Turret Lathe Operators Radial drill operators Tool and die makers Tool room machinists Large floor assemblers General shop workers Electrical tester Night shift premium and benefits

Electric Products Div.

1725 Clarkstone Rd. Cleveland, Ohio (between Ivanhoe and Green Rd.) Call Mr. Kalan 216-481-1500 An Equal Opportunity Employer (5-7)